

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR !

İlham Əliyev

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzətdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 212 (6176) 27 noyabr 2020-ci il. Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

Azərbaycan Fransaya nota verdi!

Bax 4

Noyabrın 26-da Fransanın Azərbaycanı səfiri Zakari Qros Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb. Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirişlər ki, görüşdə noyabrın 25-də Fransa Senatı tərəfindən...

Əli Əhmədov: "Vasitəçiyə inam yoxdursa, demək o artıq vasitəçi ola bilməz"

"Qondarma Dağlıq Qarabağın tanınmasının tövsiyyə edilməsinə dair Fransa Senatının qəbul etdiyi qətnamə, mübahisəsiz olaraq, dünya miqyasında ən qeyri- obyektiv, zərərli və prinsipsiz sənəd hesab edilə bilər. Sözügedən qətnamənin təmsalında beynəlxalq ictimaiyyət vasitəçisinin öz vəzifə borcuna məsuliyyətsiz və qeyri-səmimi yanaşmasının şahidi olub. BMT Təhlükəsizlik...

Bax 4

Fransa Senatının qərəzli qətnamə qəbul etməsinə etiraz olaraq bu ölkənin Azərbaycandakı səfirliyinin qarşısında aksiya keçirilib

Bax 4

İlham Əliyev: "Bu gün biz hamımız, bütün Azərbaycan xalqı, dövlətimizin ən parlaq səhifəsini birlikdə yazırıq!"

Bax 2

TƏBİB-dən həyəcan signalı: COVID-19-a yoluxanların sayı artır

- Covid-19

Fransa: soyqırım, müstəmləkə, qətlər...

Mikayıl Cabbarov: Qarabağda investisiya qoyulması üçün geniş imkanlar yaradılacaq

Bax 9

Dağıdılan məscidlərimiz erməni kimliyindən danışır

Bax 11

Şuşada 2000-dən artıq erməni əsgərinin meyiti tapıldı

Bax 8

İlham Əliyev: "Bu gün biz hamımız, bütün Azərbaycan xalqı, dövlətimizin ən parlaq səhifəsini birlikdə yazırıq!"

Bəli, hər gün, hər an Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş komandan İlham Əliyevə xalqımıza qələbə sorğunu verdikcə, Liderimizlə, Güclü Ordumuzla, qəhrəman, igid əsgər və zabitlərimizlə, şəhidlərimizlə, xalqımızla qürur duyuruq. Növbəti qələbə müjdəsi noyabrın 25-də Kəlbəcərimizin işğaldan azad olunması ilə bağlı oldu. "Bu gün Kəlbəcər rayonu işğaldan azad olundu. Bu münasibətlə bütün Azərbaycan xalqını ürək-dən təbrik edirəm. Əziz kəlbəcərlilər, gözünüz aydın olsun! Doğma rayonunuz işğaldan azad olundu.

Bu günü Azərbaycan xalqı uzun illər ərzində səbirsizliklə gözləyirdi. Kəlbəcər rayonu 1993-cü il aprelin 2-də işğal edilmişdir. Günahsız insanlar öz dedə-baba torpağından vəhşicəsinə qovulmuşdur. Kəlbəcərin tarixi abidələrinə, təbiətinə böyük ziyan vurulmuşdur". Bunu Prezident İlham Əliyev noyabrın 25-də xalqa müraciəti zamanı bildirib. Onu da qeyd edib ki, Kəlbəcər rayonunun işğal altına düşməsi böyük faciə idi: "Hər bir rayonun işğal altına düşməsi böyük faciə idi. 1992-ci ilin may ayında Şuşa və Laçın rayonlarının işğal altına düşməsindən sonra Kəlbəcərin də işğal altına düşməsi Ermənistanla Dağlıq Qarabağ arasında coğrafi əlaqə yaratdı. Hər kəs yaxşı bilir ki, keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin Ermənistan Respublikası ilə sərhədi yox idi. Ermənistan Dağlıq Qarabağdan Laçın rayonu ayırırdı, Laçın dəhlizi ayırırdı. Laçın, Şuşa və ondan sonra Kəlbəcər rayonlarının işğal altına düşməsi böyük ərəzidə Ermənistanla Dağlıq Qarabağ arasında coğrafi əlaqə yaratdı. Hər kəs yaxşı bilir ki, keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin Ermənistan Respublikası ilə sərhədi yox idi. Ermənistan Dağlıq Qarabağdan Laçın rayonu ayırırdı, Laçın dəhlizi ayırırdı. Laçın, Şuşa və ondan sonra Kəlbəcər rayonlarının işğal altına düşməsi böyük ərəzidə Ermənistanla Dağlıq Qarabağ arasında coğrafi əlaqə yaratdı və düşmənin məqsədi məhz bundan ibarət idi. Kəlbəcərin işğal altına düşməsindən sonra demək olar ki, Ermənistanla Dağlıq Qarabağ arasında bir çox yollar vasitəsilə əlaqə yaradıldı və ilk növbədə, silahlar, texnikalar, canlı qüvvə göndərilməyə başladı. Eyni zamanda, Ermənistanın sonrakı işğalçılıq siyasətinə də bu, böyük üstünlüklər təmin etmişdir".

"Kəlbəcərin işğalı o vaxt hakimiyyətdə olmuş Xalq Cəbhəsinin birbaşa məsuliyyətidir"

Prezident İlham Əliyev bütövlükdə torpaqlarımızın işğal altına düşməsində əsas günahkar Azərbaycan Xalq Cəbhəsi olduğunu deyib: "Kəlbəcər rayonunun işğal altına düşməsi böyük faciə idi. Hər bir rayonun işğal altına düşməsi böyük faciə idi. 1992-ci ilin may ayında Şuşa və Laçın rayonlarının işğal altına düşməsindən sonra Kəlbəcərin də işğal altına düşməsi Ermənistanla Dağlıq Qarabağ arasında coğrafi əlaqə yaratdı. Hər kəs yaxşı bilir ki, keçmiş Dağlıq

Qarabağ Muxtar Vilayətinin Ermənistan Respublikası ilə sərhədi yox idi. Ermənistan Dağlıq Qarabağdan Laçın rayonu ayırırdı, Laçın dəhlizi ayırırdı. Laçın, Şuşa və ondan sonra Kəlbəcər rayonlarının işğal altına düşməsi böyük ərəzidə Ermənistanla Dağlıq Qarabağ arasında coğrafi əlaqə yaratdı və düşmənin məqsədi məhz bundan ibarət idi. Kəlbəcərin işğal altına düşməsindən sonra demək olar ki, Ermənistanla Dağlıq Qarabağ arasında bir çox yollar vasitəsilə əlaqə yaradıldı və ilk növbədə, silahlar, texnikalar, canlı qüvvə göndərilməyə başladı. Eyni zamanda, Ermənistanın sonrakı işğalçılıq siyasətinə də bu, böyük üstünlüklər təmin etmişdir".

"Kəlbəcər rayonunun işğal altına düşməsi o vaxt hakimiyyətdə olmuş Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin birbaşa məsuliyyətidir. Bütövlükdə torpaqlarımızın işğal altına düşməsində əsas günahkar Azərbaycan Xalq Cəbhəsidir",-deyən dövlət başçısı bildirib ki, eger 1992-ci ildə onlar qanunsuz yollarla hakimiyyətə gəlməyədilər, eger dövlət çevrilişi etməyədilər, bəlkə də, torpaqlarımız işğal altına düşməyə bilərdi: "Əlbəttə ki, tarixə qayıdıb nə ola bilərdi, nə olmaya bilərdi demək çox çətinidir. Ancaq hər halda, torpaqlarımızın işğal altına düşməsində onların birbaşa iştirakı, əli var və bu məsuliyyəti onlar daşıyır. Çünki 1992-ci ilin yaz aylarında hakimiyyət uğrunda mübarizə pik həddə çatmışdı. Azərbaycanda daxili çəkişmələr baş alıb gedirdi, xaos, böhran yaranmışdı, siyasi böhran yaranmışdı və hakimiyyət uğrunda mübarizə çox ciddi fəsadlara gətirib çıxarmışdı. Ermənistan isə bundan istifadə edərək torpaqlarımızı zəbt etməyə davam edirdi. Şuşa və Laçın işğal altına düşməsindən sonra vəziyyət kritik həddə çatdı. Bundan istifadə edən Azərbaycan Xalq Cəbhəsi dövlət çevrilişi edərək hakimiyyətə gəldi. Ancaq ondan sonra nə oldu? Ondən sonra bütün söylərini öz laxlamış hakimiyyətini möhkəmləndirmək, ölkəmizdə repressiyalar təşkil et-

mək, senzuranı tətbiq etmək və digər antidemokratik addımlar atmağa yönəltdi. Torpaqlarımız işğala məruz qalırdı, mülki əhalimiz öz dedə-baba torpaqlarından didərgin salınırdı, Azərbaycan Xalq Cəbhəsi, onun rəhbərliyi ancaq bir məqsədi güdürdülər ki, öz ciblərini doldursunlar, öz yaxın adamlarını vəzifələrə təyin etsinlər və öz hakimiyyətinin ömrünü uzat-sınlar".

"Kəlbəcərin işğal altına düşməsi bax, bu çirkin addımların nəticəsi idi"

"Başqa cür ola da bilməzdi. İndi gənc nəsillər xatırlamır, ancaq bilməlidirlər ki, o vaxt Azərbaycana kimlər rəhbərlik edirdi, hansı bilik sahibləri, hansı səriştə sahibləri",-deyən dövlət başçısı bildirib ki, o adamların heç bir təcrübəsi yox idi: "O adamlar - o vaxt rəhbərlikdə təmsil olunmuş adamlar, yüksək postlar tutmuş adamlar bir gün belə heç bir idarəyə, heç bir kiçik bir müəssisəyə rəhbərlik etməmişdilər. Onlar ölkəni, xüsusilə böhranlı vəziyyətdə olan ölkəni necə idarə edə bilərdilər? Amma onların vəzifə hərisliyi, tamahtası, iş-tahası, görməmişliyi Azərbaycanı bax, bu vəziyyətə gətirib çıxardı. Baxın, görün, Azərbaycanı o vaxt kimlər idarə edirdi?! Parlamentin sədri kiçik elmi işçi idi, özü də uğursuz bir elmi işçi idi". "Dövlət katibi - komsomoldan çıxmış kar-yerist, özü də sonrakı mərhələdə öz liderinə xəyanət etmiş, onun kürsüsünə, kreslosuna göz dikmiş, onun ölümünə hamıdan çox sevinmiş və ondan sonrakı həyatını, sadəcə olaraq, xarici dairələrin idarəsi altında keçirən bir adam. Onlardan hansı idarəçilik gözləmək olardı? Onlardan hansı vətənpərvərlik gözləmək olardı? Hansı peşəkarlıq gözləmək olardı?,-deyən Prezident İlham Əliyev bildirib ki, idarəçilikdən başı çıxmayanlar hakimiyyətə şəxsi məqsədlər üçün gəlmişdilər: "Xarici işlər naziri. Heç bir dildə danı-

şa bilməyən təsadüfi bir adam, fizika müəllimi. Hansı ki, ümumiyyətlə, başa düşməyən xarici münasibətlər nədir, beynəlxalq norma, prinsiplər nədir? Sadəcə olaraq, turist kimi ora-bura gedirdi və ağzına gələni danışırdı. Müdafiə naziri, riyaziyyat müəllimi. Riyaziyyat müəllimi müdafiə naziri ola bilərdi? Məhz bu riyaziyyat müəllimi Şuşanı düşməyə təhvil verdi. Deyirdi ki, Şuşa əldən gedərsə, başıma güllə vuraçağam. Bu günə qədər orada-burada sülənir. Şuşanı biz qaytarmışıq, biz. Siz satmışınız onu, xalq xainləri. Daxili işlər naziri. Quldurluq baş alıb gedirdi, jurnalistlər həbs olunurdu, döyülürdü, canlı efirde məşinlərin yük yerinə atılırdı. Bu idi Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin rəhbərləri. Baş nazir elmi kommunizm üzrə kiçik elmi işçi idi. Baxın, bu təzadlara baxın. Ölkə iqtisadiyyatını bazar iqtisadiyyatı prinsipləri əsasında qabağa aparmağa məsul olan adam elmi kommunizm üzrə kiçik elmi işçi idi. Hansı idarəçilik, hansı islahatlar, hansı müdafiə qabiliyyəti təmin oluna bilərdi? Bizim dərdimiz və faciəmiz budur ki, təsadüfi adamlar hakimiyyətə gəldilər, hakimiyyəti qanunsuz yollarla qəsb etdilər və ölkəmizi uçuruma apardılar".

"Əgər Heydər Əliyev 1993-cü ildə xalqın tələbi ilə gəlməyəydi, Azərbaycan nəinki öz qalan torpaqlarını itirəcəkdi, ümumiyyətlə, dövlətçilik əldən gedəcəkdi"

Prezident İlham Əliyev onu da bildirib ki, eger Heydər Əliyev 1993-cü ildə xalqın tələbi ilə gəlməyəydi, Azərbaycan nəinki öz qalan torpaqlarını itirəcəkdi, ümumiyyətlə, dövlətçilik əldən gedəcəkdi: "Öz laxlamış hakimiyyətini saxlamaq üçün vətəndaş müharibəsi başlamışdılar. Öz əsgərlərini əsir götürmüşdülər. Gəncəni bom-

balamışdılar. Bunu heç kim unutmasın! Bilməyənlər bilsinlər və gənc nəsillər bunu bilsin, kim bizi bu bəlaya saldı? Kim bu bəlanın səbəbkarıdır? Kim bir milyon insanın ağır vəziyyətə düşməsinin səbəbkarıdır? O vaxtkı Azərbaycan Xalq Cəbhəsi hakimiyyəti. Əslində, indi paralel aparsaq, onların obrazı elə bil kollektiv Paşinyandır - savadsız, biliksiz, iradəsiz, qorxaq, fərarli, idarəetmədə heç bir təcrübəsi olmayan, xarici dairələrin təsiri altında olan, onların əli ilə idarə olunan və öz ölkəsini məhv edən. Bax, kollektiv Paşinyandır onlar. Onları tanımayanlar, eger onlar haqqında hər hansı bir təsəvvür yaratmaq istəsələr, Paşinyana baxsınlar. Onun addımlarına baxsınlar və onun simasında o vaxtkı Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin və ölkə rəhbərliyinin simasını görəceklər". "Kəlbəcər bizim qədim torpağımızdır. Qədim Azərbaycan torpağıdır. Kəlbəcər ərəzi baxımından bizim ən böyük rayonlarımızdan biridir. Kəlbəcərin tarixi abidələri bizim böyük sərvətimizdir. Həm məscidlər, həm kilsələr bizim tarixi sərvətimizdir",-deyən dövlət başçısı bildirib ki, Azərbaycan xalqı onu yaxşı bilir və bütün dünya bilməlidir ki, Kəlbəcərdə mövcud olan kilsələr qədim Qafqaz Albaniyası dövlətinə məxsusdur: "Bunu təsdiqləyən bir çox tarixi sənədlər var. Bu, heç kəsə sirr deyil. Sadəcə olaraq, erməni "tarixçiləri" və saxtakarlar qədim olan kilsələrin saxtakarlıqla erməniləşdiriblər, öz yazılarını oraya əlavə ediblər və bu kilsələri özününküləşdiriblər. Tarixə baxmaq kifayətdir, hər kəs görsün ki, 1830-cu illərdə çar Rusiyası alban kilsəsini ləğv etdi, alban kilsəsinin bütün mülkiyyətini erməni Qriqoryan kilsəsinə verdi və erməni keşişləri, onların havadarları bu kilsələri mənimsəməyə başladılar. Qafqaz Albaniyasının tarixini silmək, unutturmaq onların başlıca vəzifəsi idi. Amma biz imkan vermədik. Azərbaycanda bu məsələ ilə bağlı kifayət qədər böyük elmi baza var, əsərlər var. Bu əsərlər nəinki elm ictimaiyyətinə, bütövlükdə dünya ictimaiyyətinə çatdırılır və çatdırılmalıdır. Qafqaz Albaniyası böyük dövlət olub. Onun paytaxtı Qəbələ şəhəri olub. Qafqaz Albaniyasına aid olan tarixi abidələr, kilsələr bizim tarixi-mədəni sərvətimizdir". Ali Baş Komanda nonu da deyib ki, biz bu kilsələri qoruyuruq: "Mən bu kilsələrdə dəfələrlə olmuşam, Şəki şəhərində, Qəbələ rayonunda, Udi kilsəsində. Bildiyiniz kimi, müharibə dövründə Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Nic qəsəbəsində qədim Udi Qafqaz Albaniyası kilsəsinin təmir işləri yekunlaşdı və bu kilsənin açılışı oldu. Biz bu kilsələri mədəni sərvətimiz kimi qoruyuruq. Ona görə, heç kim narahat olmasın. Bu kilsələr bundan sonra da dövlət tərəfindən qorunacaq. Azərbaycanın multikulturalizmlə, dinlərarası münasibətlə bağlı apardığı siyasət bütün dünya tərəfindən, dünya liderləri tərəfindən təqdirə qarşılınır".

Ardı Səh. 3

İlham Əliyev: “Bu gün biz hamımız, bütün Azərbaycan xalqı, dövlətimizin ən parlaq səhifəsini birlikdə yazırıq!”

Əvvəli Səh. 2

“Bizim işimizə qarışmaq istəyən, yaxud da ki, nədəsə ittiham etmək istəyən getsin, ilk növbədə, güzgüyə baxsın”

“Narahatlıq ifadə etmək istəyən bəzi Qərb dairələri bizim dağılmış məscidlərə baxsınlar, Ağdam, Şuşa, Zəngilan, Cəbrayıl, Füzuli məscidlərinə və digər məscidlərə. O məscidlər ya dağıdılıb, ya da ki, təhqir edilib, donuzlar saxlanılıb”, deyən Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, niyə bu, narahatlıq doğurmurdu: “Otuz il bu barədə niyə heç kim məsələ qaldırmırdı, bizdən başqa? Mən bu məsələni dəfələrlə beynəlxalq tribunallardan, beynəlxalq kürsülərdən, xarici həmkarlarımla təmaslar əsnasında qaldırmışdım. Nə üçün buna heç kim narahatlıq ifadə etmirdi? Nə üçün bu məsələ ilə bağlı heç kim beynəlxalq heyət göndərmək istəmirdi? Bu suallara cavab istəyir Azərbaycan xalqı. Biz bu cavabı bilirik. Ona görə bir daha demək istəyirəm, bizim işimizə qarışmaq istəyən, yaxud da ki, nədəsə ittiham etmək istəyən getsin, ilk növbədə, güzgüyə baxsın”. “Düşməni Kəlbəcərə yeni eybəcər bir ad verib. Onlar “Dağlıq Qarabağ respublikası”nı xəritələrini düzəltmişdilər”, deyən vurğulayan dövlət başçısı bildirdi ki, hamısı məhv oldu: “Hansı o xəritələr? Hamısı məhv oldu. O xəritələr, sadəcə olaraq, kağız parçasıdır. Həm Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin bütün ərazisini, Şuşanı, eyni zamanda, ətrafda yerləşən bütün 7 rayonu da aid etmişlər “Dağlıq Qarabağ respublikası”na. Bu xəritələri dərc edirdilər, dərsliklərə salmışdılar, sərgilərdə nümayiş etdirirdilər. Bu xəritələri onlar elə təqdim edirdilər ki, budur “Dağlıq Qarabağ respublikası”. İndi nə qalıb o xəritələrdə? Heç nə. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünün bərpası istiqamətində lazımı addımlar atıbdır”.

“Qələbə təkə Ermənistan üzərində əldə edilmiş qələbə deyil, biz erməni faşizmini məhv etdik”

Kəlbəcər rayonu füsunkar təbiətə, zəngin mədəni irsə malik olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, qələbə təkə Ermənistan üzərində əldə edilmiş qələbə deyil, biz erməni faşizmini də məhv etdik: “Bizim bir neçə böyük çayımızın mənbəyi Kəlbəcər rayonundadır. Onların arasında ən böyüyü Tərtər çayıdır, uzunluğu 200 kilometrdir. Bazarçay, Xaçınçay. Onların uzunluğu təqribən 200 kilometrdir. Bu çaylar böyük ərazini qidalandırır. Ancaq mənfur düşməni bizi bu imkanlardan məhrum etdi. Çünki Tərtər çayı 1970-ci illərdə ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə inşa edilmiş Sərsəng su anbarına axıdır. Sərsəng su anbarı o vaxt o meqsədlə tikilmişdi ki, Qarabağın Aran zonasında yerləşən 6-7 rayonda suvarma işləri təmin edilsin. O vaxt Sərsəng su anbarı inşa ediləndən sonra heç vaxt suvarılmayan 100

min hektar ərazi artıq suvarılmağa başlamışdır. Ağdam, Goranboy, Yevlax, Bərdə, Tərtər və digər rayonlar oradan qaynaqlanırdı. Mənfur düşməni suyumuzu kəsdi. Yayda suyu kəsirdi, qışda buraxırdı və su baxsın bütün torpaqları. Bax, bizə qarşı ekoloji terror təşkil edilirdi”.

“Görün, biz kimlərlə, hansı vəhşilərlə üz-üzə idik!”

Dövlət başçısı Ermənistanın qatı terror dövlət olduğunu deyərək bildirdi ki, bu terrorun bir çox əlamətləri var: “Tarixi abidələrimizin dağıdılması, mülki əhaliyə qarşı törədilən soyqırımı, meşələrimizin qırılması, çaylarımızın məcrasının dəyişdirilməsi və digər əlamətlər var. Baxın, Kəlbəcərdən başlayan Tərtər çayının suyu Sərsəng su anbarında və ondan sonra Suqovuşan su anbarında yığılırdı, işğalçının maraqlarını təmin edirdi, bizə isə su gəlmirdi. Biz Suqovuşan qəsəbəsini alandan sonra indi artıq suyun verilməsi başlamışdır və 100 min hektara suyun verilməsi nəzərdə tutulur.

Kəlbəcər rayonunda böyük meşə əraziləri vardır. Kəlbəcər rayonunda 24 min hektar meşə ərazisi var. Bu, böyük sərvətimizdir. Mənfur düşməni bu meşələri qırıb, talayıb, satıb. Görün, son günlər ərzində onlar hansı çirkin işlərlə məşğuldur, meşələri yandırır ki, ekoloji faciə, fəlakət yaratsınlar. Bu oğurlar meşələri qırırlar, aparırlar ki, Ermənistanda satınsınlar. Evləri yandırır, hansı ki, o evləri onlar tikməyiblər. Onlar kəlbəcərlilərin evlərinə giriblər, soxulublar, orada yaşayıblar. Məktəbləri yandırır, apara bilmədikləri ev heyvanlarını öldürürlər. Görün, biz kimlərlə, hansı vəhşilərlə üz-üzə idik! Mən bir daha deyirəm və hər dəfə də deyəcəyəm, bizim Qələbəmiz təkə Ermənistan dövləti üzərində əldə edilmiş qələbə deyil, biz erməni faşizmini məhv etdik”. “Biz qurub-yaradanaq. Biz bu şəhərləri, bu rayonları yenidən dirçəldəcəyik. Bu rayonların bərpası ilə bağlı böyük planlarımız var. Artıq, bu planlar reallaşır, infrastruktur layihələri icra edilməyə başlayır”. Bunu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev xalqa müraciətində deyib: “Şuşaya yeni yolun çəkilişi artıq başlanmışdır. Sovet vaxtında Şuşaya getmək üçün bir yol var idi - Ağdamdan Xankəndiyə, oradan da Şuşaya. İndi biz Füzuli rayonundan yeni yol çəkirik. Bu yol Xocavənd rayonunun bir hissəsindən keçəcək. Göstəriş vermişəm ki, bu, tezliklə təmin edilsin. Halbuki bu, böyük işdir, orada yol olmayıb və meşələrin içi ilə yol

salınır, dərələr, təpələr, çox ağır relyef var orada. Amma biz bunu edəcəyik. Dəmir yollarını bərpa edəcəyik. O cümlədən, Naxçıvan Muxtar Respublikasına gedən dəmir yolunun bərpası ilə əlaqədar artıq ilk göstərişlər verilmişdir. Bərdə-Ağdam dəmir yolunun bərpası ilə əlaqədar artıq praktiki addımlar atılmışdır. Ağdam rayonunun bərpası və gələcəkdə orada yaşayacaq insanların rahatlığı üçün bu yol mütləq olmalıdır. Yəni, bütün bu işlər planlı şəkildə aparılacaq və Azərbaycan vətəndaşları görüləcək işlərlə bağlı müntəzəm olaraq məlumatlandırılacaqdır. Bütün işləri biz planlı şəkildə etməliyik. Bir daha demək istəyirəm, ilk növbədə, dəymiş bütün ziyan beynəlxalq ekspertlərin iştirakı ilə hesablanacaq. Ondan sonra məhkəmə iddiaları. Ondan sonra şəhərlərimizin, kəndlərimizin baş plan əsasında yenidən qurulması, kənd təsərrüfatı, digər infrastruktur layihələri, su, işıq ilə əlaqədar lazımı tədbirlər. Ondan sonra yollar. Biz düşməni Şuşadan qovanda oraya gedən su xəttini sıradan çıxarıb. İndi Şuşada su yoxdur. Bax, budur bu düşməni”.

“Biz düşməni məsuliyyətə cəlb edəcəyik, cavab verəcəkdir”

Prezident İlham Əliyev “Biz Kəlbəcəri bərpa edəcəyik, heç kimin şübhəsi olmasın və həyat qayıdacaq”, deyərək bildirdi ki, Kəlbəcərdə kənd təsərrüfatı inkişaf edəcək, xüsusilə heyvandarlıq. Bizim orada böyük otlaq sahələrimiz var. Kəlbəcərin zəngin təbii qaynaqları, təbii ehtiyatları var. Düşməni bu ehtiyatları vəhşicəsinə istismar edib”. Dövlət başçısı bildirdi ki, tapşırıq vermişəm ki, şəhərin yenidən qurulması ilə əlaqədar baş plan hazırlansın, təkə Kəlbəcər şəhəri yox, bütün şəhərlər üzrə və həyat qayıdacaqdır: “Kəlbəcərdə mənfur düşməni digər cinayət də törədib, qanunsuz məskunlaşma aparıb. Həm Ermənistan ərazisindən qanunsuz yollarla orada insanlar məskunlaşmış, həm də xarici ölkələrdən. Bu isə hərbi cinayətdir və Cenevrə Konvensiyasına görə hərbi cinayət sayılır. Biz düşməni məsuliyyətə cəlb edəcəyik, cavab verəcəkdir, bütün hərbi cinayətlərə görə, bütün dağıntılara görə. Mən Ağdam şəhərində olarkən bir salamat bina tapmadım, Füzulidə də həmçinin, Cəbrayılda da həmçinin. Hər tərəfi dağıdıblar, elə bil ki, vəhşi qəbilə keçib oradan” Dövlət başçısı artıq danışıqlar dövrünün qurtardığını deyərək bildirdi ki, münafişinin yalnız sülh yolu ilə həll olunmasını desəm

də nəticə olmadı, belə olan halda münafişinin həlli hərbi yolla olmalıdır. “O vaxt dəfələrlə mənə deyilirdi ki, münafişə yalnız sülh yolu ilə həll olunmalıdır. Deyə bilərəm ki, bütün beynəlxalq təşkilatlar, təmasda olduğum bütün böyük dövlətlərin liderləri dəfələrlə deyirdilər ki, münafişinin hərbi həlli yoxdur. Bu, ifadələr açıq mətbuatda da var. Mən nə deyirdim? Deyirdim ki, var! Deyirdim ki, lazımsa torpaqlarımızı hərbi yolla azad edəcəyik. Deyirdim ki, müharibə heç zaman istisna olunmur”.

“Danışıqlar dövründə müxtəlif mərhələlərdə dəfələrlə təklif irəli sürülürdü ki, Azərbaycan tərəfi müharibə yolundan imtina etsin. Mən heç vaxt buna razılıq vermirdim. Ondən sonra məni ittiham etməyə başlayırdılar ki, İlham Əliyev müharibəyə başlamış istəyir. Mən deyirdim ki, məsələni sülh yolu ilə həll etmək istəyirəm. Amma həll etmək istəyirəm. Ermənistan nə istəyirdi?”, deyən Ali Baş Komandan İlham Əliyev bildirdi ki, onlar status-kvonu saxlamaq, əbədi etmək: “Hesab edirdi ki, əgər 26-27 il ərzində buna nail olubsa, deməli, bundan sonra da nail olacaq. Hesab edirdilər ki, onların havadarları daim onları müdafiə edəcəklər, onların arxasında duracaqlar, onların əvəzinə müharibə aparacaqlar. Onlar, ümumiyyətlə, hesab edirdilər ki, bütün dünya bunlara borcludur. Onlar bu ziyanlı və xəstə təfəkkürlə öz ölkəsini idarə etmək istəyirdilər ki, kimsə gəlməlidir, bunlara mütləq kömək göstərməlidir. Bəs, siz özünü nəyə qadirsiniz? Əgər hər zaman kiminsə əleyhinə yapışsın hansısa imtiyaz umursunuzsa, bəs, özünü nəyə qadirsiniz? Bax, bu təfəkkür onların məsuliyyətini də demək olar ki, yanlış istiqamətə aparıb. Bu gün də hamıdan narazıdırlar. Bu gün də hamıya qarşı iddialar irəli sürürlər ki, nə üçün bizi heç kim müdafiə etmir. Sizi kim müdafiə etməlidir? Siz müstəqil ölkəsiniz, - əgər belə demək mümkündürsə, - müstəqil ölkə kimi də yaşayın, bu, birincisi. İkincisi, siz başqasının torpağını zəbt etməsiniz. Bir milyon insanı evsiz-eşiksiz qoymusunuz. Bütün binaları, evləri, şəhərləri dağıtmısınız. Siz özünü vəhşilər kimi aparmısınız. Haqq-ədalət sizin tərəfinizdə deyil, beynəlxalq hüquq sizin tərəfinizdə deyil, tarixi həqiqət sizin tərəfinizdə deyil. Amma hesab edirdilər ki, bu torpaqları əbədi saxlayacaqlar. Hesab edirdilər ki, vaxt keçəcək, nəsillər dəyişəcək. Azərbaycan xalqı bunu unudacaq, bu vəziyyətlə barışacaq. Səhv etdilər. Heç vaxt biz bu vəziyyətlə barışmaq fikrində deyildik”.

“Paşinyana dedim ki, sənin 7 şərtini zibil yeşiyinə atıram”

“Mən Prezident kimi bu illər ərzində əlimdən gələni edirdim ki, Dağlıq Qarabağ məsələsi daim gündəlikdə olsun, özü də daim gündəliyin mərkəzində olsun. Həm ölkə daxilində vətənpərvərlik, milli qürur, həmrəylik hissləri daha da yüksək səviyyəyə qalxsın. Həm beynəlxalq müstəvidə daim bu məsələ gündəlikdə olsun”. Bu fikirləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev xalqa müraciətində deyib: “Hər kəs bilsin, həqiqət nədən ibarətdir, hər kəs bilsin, təcavüzkar kimdir, zərərkəmiş tərəf kimdir və biz buna nail olduq. İndi dünyada hər kəs bunu bilir. Əgər Vətən müharibəsi dövründə xarici mətbuata diqqət yetirsək, görürük ki, əlbəttə, qərəzli, islamofob, anti-Azərbaycan, erməniperəst məqalələr və reportajlar üstünlük təşkil edir. Ancaq, eyni zamanda, əvvəlki dövrdən fərqli olaraq bir çox obyektiv, həqiqəti əks etdirən reportajlar, məqalələr də dərc edildi. Deyə bilərəm ki, biz informasiya müharibəsində qələbə qazandıq. Biz döyüş meydanında qələbə qazandıq, informasiya məkanında qələbə qazandıq, siyasi müstəvidə qələbə qazandıq. Müharibənin nəticələri mən deyən kimi oldu. Mən ilk günlərdən deyirdim ki, bu məsələ öz həllini hərbi, siyasi yollarla tapmalıdır. Deyirdim ki, biz məsələnin hərbi yollarla həllini hər an dayandıra bilərik və buna hazırıq. Bir şərtlə, Paşinyan xəxsən özü deməlidir ki, nə vaxt o, bizim torpaqlarımızdan çıxır. Öhdəlik götürməlidir, tarix verməlidir. Deməlidir ki, nə vaxt bizim torpaqlarımızdan çıxır. Bu olan kimi, mən bizim hücum əməliyyatlarımızı dayandıraram. O, artıq cəzasını alıb. Halbuki o vaxt o, 7 şərti bizə irəli sürəndə demişəm: Mənim bir şərtim var, - sənin yeddi şərtini zibil yeşiyinə atıram, - rədd ol, çıx get torpaqlarımızdan. Öz xoşunla çıx get. Əgər qulaq assaydı, bu rəzil vəziyyətə düşməzdik”.

“Paşinyan, harada imzalamısan sən bu kapitulyasiya aktını?”

“Müharibənin nəticələri də mən deyən kimi oldu. Biz Cəbrayılı, Füzulini, Zəngilani, Qubadını, Murovdağı, Suqovuşanı, Hadrutu, Xocavənd rayonunun böyük hissəsini və Şuşanı hərbi yollarla azad etdik”, deyən dövlət başçısı müraciəti zamanı bildirdi ki, döyüş meydanında düşmənin belini qırdıq: “Şuşanın azad olunmasından bir gün sonra 70-dən çox kəndin azad edilməsi ilə düşməni də çökdü, kapitulyasiya aktına imza atdı. Hələ ki, bilmirəm harada. Bunu gizlədirlər. Yəqin ki, nə vaxtsa bizə deyəcəklər. Paşinyan, harada imzalamısan sən bu kapitulyasiya aktını? Ancaq məcbur olub bizim şərtlərimizi qəbul edib”. Bəli 44 gün davam edən Vətən Müharibəsi bir daha Ermənistanı məğlub ölkə olduğunu göstərdi. Bu həmişə belə olub. Və bu günkü müharibə bir daha dünyaya nümayiş etdirdi: “Müharibə bir daha göstərdi kim kimdir. Ermənistan məğlub edilmiş ölkədir. Azərbaycan zəfər çalmış ölkədir. Kəlbəcər bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!”

RƏFIQƏ KAMALQIZI

Əli Əhmədov: "Vasitəçiyə inam yoxdursa, demək o artıq vasitəçi ola bilməz"

Azərbaycan Fransaya nota verdi!

Noyabrın 26-da Fransanın Azərbaycan-daki səfiri Zakari Qros Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb. Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirdilər ki, görüşdə noyabrın 25-də Fransa Senatı tərəfindən "Dağlıq Qarabağ respublikasının tanınması zərurəti" adlı qətnamənin qəbul edilməsi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin etiraz notası səfirə təqdim olunub. Beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri, BMT Nizamnaməsi, Helsinki Yekun Aktı, BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü il tarixli müvafiq qətnamələrinə zidd olan Senatın bu qətnaməsi ilə bağlı qəti etiraz Fransa diplomatının diqqətinə çatdırılıb. Fransa səfiri Azərbaycan XİN-in mövqeyinin rəsmi Parisin diqqətinə çatdırılacağını bildirib.

Ceyhun Bayramov və Səudiyyə Ərəbistanının xarici işlər naziri telefonla danışılar

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının xarici işlər naziri Faysal bin Ferhan Al Saud arasında telefon danışığı baş tutub. Xarici İşlər Nazirliyindən SİA-ya verilən məlumata görə, nazirlər bölgədə mövcud olan son vəziyyəti müzakirə edib, o cümlədən 9 noyabr 2020-ci il tarixli tam atəşkəs və hərbi əməliyyatların dayandırılması ilə əlaqədar imzalanmış üçtərəfli bəyanatın icrası və bəyanatdan irəli gələn bir sıra məsələlərin həyata keçirilməsinin vacibliyini, bu bəyanatın bölgədə sülh və rifahın təmin edilməsi baxımından əhəmiyyətini vurğulayıblar.

Nazirlər, eyni zamanda, ölkələr arasında mövcud olan ikitərəfli əməkdaşlığın inkişafından bəhs ediblər, habelə çoxtərəfli çərçivələrdə əməkdaşlıq imkanlarının genişlənməsinə dair müzakirələr aparıblar. Tərəflər, eyni zamanda qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələləri müzakirə ediblər.

Sevinc Fətəliyeva: Bu sənədin qəbul edilməsinin nəticələri ilk növbədə Fransanın özünün mənafeələrinə təsir edəcək

"Azərbaycan 44 gün davam edən Vətən müharibəsində beynəlxalq hüquqa, BMT-nin Nizamnaməsinə uyğun olaraq özünü müdafiə edib, öz ərazi bütövlüyünün təmin olunması istiqamətində müvafiq addımlar atıb. Ölkəmizin haqq işi qələbəmizlə nəticələnib. Görünür, Azərbaycanın beynəlxalq hüquq normaları əsasında öz haqqını bərpa etməsi işğalçı Ermənistanın havadarlarını ciddi şəkildə narahat edir. Bunlardan biri də Fransadır". Bu fikirləri Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlararası əlaqələr komitəsinin sədr müavini, YAP-ın Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Sevinc Fətəliyeva deyib.

Sevinc Fətəliyeva bildirib ki, bir qrup ermənipərəst, anti-türk və anti-azərbaycan əhvalruhiyyəli senator tərəfindən təklif edilən və Fransa Senatında qəbul edilən "Dağlıq Qarabağ Respublikasının tanınmasını labüdlüyü" adlı qətnamə layihəsi beynəlxalq hüquqa tamamilə ziddir. Onun sözlərinə görə, qətnamə Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq səviyyədə, o cümlədən elə Fransa Respublikasının özü tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyünə və beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərinə açıq hörmətsizlik deməkdir: "Bu sənəd BMT Təhlükəsizlik Şurasının Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli və işğal edilmiş Azərbaycan torpaqlarının qeyd-şərtsiz boşaldılması ilə bağlı qəbul etdiyi 4 qətnamənin heçə sayılmasıdır. Nəzərə alsaq ki, həmin qətnamələrin qəbul edilməsinə Fransa da səs verib, Senatın bu addımı öz-özünü inkar mənası verir. Təbii ki, bu sənəd Fransadakı erməni lobbisi və ermənipərəst qüvvələrin Senata təzyiq və təsirinin nəticəsidir. Amma ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr dövlətlərindən biri olaraq Fransanın Senatı tərəfindən belə qərəzli mövqe ortaya qoyulması qəbul edilməzdir. Bu sənədin qəbul olunması ilə Fransanın həmsədr kimi neytrallığı pozulmuş olur".

Millət vəkili fikrincə, Fransa münaqişənin həllində Türkiyə və Rusiyanın ön plana çıxmasından və özünün arxa planda qalmasından narahatdır: "Lakin həmsədr ölkə olaraq münaqişə tərəflərinə yanaşmada Fransanın tərəfsizliyini və qərəzsiz mövqeyini qoruması onun məsuliyyətidir".

Deputat qeyd edib ki, Fransa bu qərarla regionumuzda tamamilə təsir gücünü itirdi: "Bu, onun ən ciddi xarici siyasət səhvi və vahid Avropa məsələlərində Fransanın "xüsusi" rolunun azalmasına dəlalət edir. Bu sənədin qəbul edilməsinin nəticələri ilk növbədə Fransanın özünün mənafeələrinə təsir edəcək".

S.Fətəliyeva həmçinin işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda digər dinlərə məxsus dini və mədəni abidələrin qorunmasına dair Fransadakı bəzi dairələrin "narahatlıqlarına" da münasibət bildirib. O qeyd edib ki, 30 ilə yaxın işğal altında qalmış Azərbaycan torpaqlarında yerləşən dini abidələrimizə qarşı ermənilər tərəfindən vandalizm törədilib: "Bu illər ərzində işğal olunmuş ərazilərdə İslam dininə məxsus abidələr vəhşicəsinə dağıdılıb, qədim alban tayfalarına məxsus dini və tarixi məbədləri ermənilər özününküləşdirilməyə çalışıb. Ötən illər ərzində Azərbaycan dövləti bu haqda müvafiq beynəlxalq təşkilatlara müraciət edib və problemin qarşısının alınması üçün addımların atılmasına çağırıb. Təəssüf ki, heç bir təşkilat və Avropa dövlətləri buna ciddi münasibət bildirməyiblər. Azərbaycan multikultural dövlət olaraq işğaldan azad olunmuş ərazilərində dağıdılmış İslam və qeyri-islam dininə mənsub bütün abidələri bərpa edəcək və onların dövlət səviyyəsində qorunmasını təmin edəcək. Məlumdur ki, Azərbaycanda etnik və dini zəmində tolerantlıq yüksək səviyyədədir, Azərbaycanda digər dinlərə məxsus abidələrin mövcud vəziyyəti də bunu təsdiq edir. Prezident İlham Əliyevin də qeyd etdiyi kimi, erməni şovinizminin havadarlarının Azərbaycan ərazisindəki dini abidələrlə bağlı narahatlığının heç bir əsası yoxdur".

"Qondarma Dağlıq Qarabağın tanınmasının tövsiyə edilməsinə dair Fransa Senatının qəbul etdiyi qətnamə, mübahisəsiz olaraq, dünya miqyasında ən qeyri-obyektiv, zərərli və prinsipsiz sənəd hesab edilə bilər. Sözügedən qətnamənin timsalında beynəlxalq ictimaiyyət vasitəçisinin öz vəzifə borcuna məsuliyyətsiz və qeyri-səmi mi yanaşmasının şahidi olub. BMT Təhlükəsizlik Şurasının verdiyi mandata uyğun olaraq Azərbaycan - Ermənistan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamasalınmasında vasitəçilik missiyasını öz üzərinə götürən dövlətlərdən biri kimi Fransadan tələb olunan ən mühüm şərt obyektivlik, tərəfsizlik və qərəzsizlikdir. Bütün siyasi nüanslara, simpatiya və antipatiya hallarına rəğmən, vasitəçi münaqişə tərəflərinin hər birinə qərəzsiz münasibət göstərməyi bacarmaq zərurətdir. Fransa dövlətinin vaxtilə Prezident Fransua Mitteranın timsalında Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamasalınmasında Minsk Qrupunun həmsədrindən biri kimi tam qərəzsiz mövqe nümayiş etdirəcəyi ilə əlaqədar verdiyi vədlər unudulmayıb. Əslində, vasitəçilik missiyasına razılıq verən dövlətin qərəzsiz mövqedə durması siyasi əxlaq və beynəlxalq hüquqa hörmət məsələsidir. Bu mənada ayrıca vəd verməyə bəlkə də ehtiyac yoxdur. Münaqişə tərəflərinə münasibətdə qərəzsiz davranış sərgiləmək istəməyən və ya bacarmayan dövlət sadəcə olaraq vasitəçilik missiyasından imtina edir". SİA-nın verdiyi məlumata görə, bu fikirlər Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, YAP Sədrinin müavini-İcra katibi Əli Əhmədovun rəsmi facebook səhifəsində Fransa Senatının məlum qərarı ilə bağlı məqaləsində yer almışdır.

Əli Əhmədov bildirmişdir ki, Fransa Senatının noyabr ayının 25-də Dağlıq Qarabağın tanınması haqqında məsuliyyətsiz qətnaməsi bu ölkənin öz üzərinə götürdüyü öhdəliklərə onun qanunverici hakimiyyət orqanı nümayəndələrinin məhəl qoymaq fikrində olmadığını göstərir. Ədalət və bərabərlik kimi dəyərlər üzərində qurulan Fransa Respublikasında bir sıra siyasi xadimlərin, ələlxüsus Senatın üzvlərinin böyük bir hissəsinin ədalət anlayışı ilə bir araya sığmayan hərəkətlərinə təəssüflənməyə bilmərsən.

"Fransa dünyanın ən mühüm beynəlxalq qurumu olan Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Təhlükəsizlik Şurasının beş daimi üzvündən biridir. Daşdığı beynəlxalq status Fransadan istənilən mübahisələrdə ədalətli mövqe nümayiş etdirmək məsuliyyəti tələb edir. Öz məsuliyyətini dərk etməyən dövlətin beynəlxalq münasibətlərlə əlaqədar taleyüklü qərar qəbul etmək, hakim rolunu oynamaq səlahiyyəti ciddi suallar doğurur. Fransa Senatının üzvləri erməni silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal edilmiş torpaqlarından çıxarılması barədə BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü ildə qəbul etdiyi qətnamələrə Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü kimi Fransa Respublikasının səs verdiyini bilməmiş deyillər. Onlar Fransanın Senatının Dağlıq Qarabağ problemi ilə əlaqədar mövqeyinin BMT Təhlükəsizlik Şurasında qəbul edilmiş qətnamələrdə əks olunan beynəlxalq hüquq və prinsiplərinə zidd olduğunu da yaxşı anlayırlar. Görünür, bu qərarı qəbul edən siyasi xadimlər üçün eyni məsələ ilə bir - birinə daban - dabana zidd olan mövqe nümayiş etdirmək, beynəlxalq hüquqa hörmətsizlik göstərmək hər hansı narahatçılıq yaratmır. Əlbəttə, bu onların seçimidir. Lakin ədalətli olmayan, bəyənilməyən, ölkənin BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü kimi adına və mövqeyinə yaraşmayan seçimdir.

ATƏT-in Minsk Qrupunun öz fəaliyyətini nə vaxt və necə canlandıracağı hələ dumanlı görünür. Lakin Fransa Senatının qəbul etdiyi məlum qətnamənin Minsk Qrupunun fəaliyyətinə ağır zərbə vurduğu şəksizdir. Xüsusilə də, Azərbaycanın Minsk Qrupunun həmsədrı kimi Fransanın tərəfsizliyinə inamı ciddi şəkildə sarsılmışdır. Vasitəçiyə inam yoxdursa, demək o artıq vasitəçi ola bilməz." -deyə, Əli Əhmədov qeyd etmişdir.

Hulusi Akar: Fransa Qarabağ məsələsində problemin bir hissəsi olduğunu növbəti dəfə göstərdi

Fransa Qarabağ münaqişəsinin həllində maraqlı deyil, problemin bir hissəsi olduğunu növbəti dəfə göstərdi. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Türkiyənin milli müdafiə naziri Hulusi Akar Fransa Senatının qərəzli qətnaməsi ilə əlaqədar açıqlamasında bildirib. Türkiyəyə məxsus gəmidə aparılan axtarıla əlaqədar Qərbin açıqlamalarına toxunan nazir qeyd edib ki, onlar vəziyyətin hüquqazidd olduğunu bildikləri üçün günahı bir-birilərinin üzərinə atmağa çalışırlar".

Fransa Senatının qərəzli qətnamə qəbul etməsinə etiraz olaraq bu ölkənin Azərbaycandakı səfirliyinin qarşısında aksiya keçirilib

Fransa Senatının qərəzli qətnamə qəbul etməsinə etiraz olaraq bu ölkənin Azərbaycandakı səfirliyinin qarşısında aksiya keçirilib. 40-a yaxın QHT-nin nümayəndəsi "Qarabağ Azərbaycandır!", "Fransa, ədalətli ol!", "Beynəlxalq hüquqa hörmət et", "Fransa, ATƏT-dən rədd ol!" kimi şüarlar səsləndiriblər.

Aksiya iştirakçıları səfirlik qarşısında bəyanat səsləndiriblər. Bəyanatda bildirilib ki, Fransa Senatının qəbul etdiyi qətnamədə əks olunmuş müddəalar noyabrın 10-da əldə edilmiş razılaşmaya kölgə salır. Fransa Ermənistan tərəfindən Azərbaycana qarşı törədilmiş çoxsaylı beynəlxalq cinayətlərə, dinc azərbaycanlılara qarşı dəfələrlə həyata keçirilmiş terror və vandalizmə göz yumaraq riyakarlığını və ikiüzlülüyünü bütün dünyada nümayiş etdirdi.

"Bu qətnamə əldə edilmiş sülhü təhlükə altına atır. Biz bu qətnaməni pisləyir və ləğv olunmasını tələb edirik. Senatın bədnam qətnaməsi ləğv olunana qədər isə Fransa ilə bütün əlaqələrin dayandırılmasını tələb edirik. Senatın qətnaməsi BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü və ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrı olan Fransa adına böyük rüsvayçılıq və qara ləkədir. Fransa ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlik mandatından və vasitəçilik missiyasından imtina etsin", - deyərək bəyanatda qeyd edilib.

Dünən Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirilib. Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova iclası açaraq Azərbaycan, Rusiya prezidentlərinin və Ermənistanın baş nazirinin imzaladıqları üçtərəfli bəyanata uyğun olaraq, noyabrın 25-də Kəlbəcər rayonunun Azərbaycanca təhvil verildiyini bildirib. Spiker deyib: "Eşq olsun Müzəffər Ali Baş Komandan İlahəm Əliyevə! Eşq olsun şanlı Azərbaycan Ordusuna!" şüarlarını səsləndirib. Milli Məclisin sədri dekabrın 1-dək Laçın rayonunun da işğaldan azad edilərək Azərbaycanca qaytarılacağına əminliyini ifadə edib. Sonra iclasın gündəliyi qəbul olub.

Milli Məclisin sədri deyib ki, noyabrın 25-də Fransa Senatında Azərbaycana qarşı çirkin siyasi aksiya təşkil olunub və tərribat xarakterli qətnamə qəbul edilib. Bu sənədə öteri nəzər saldıqda belə onun nə qədər qərəzli bir yanaşmaya əsaslandığını görmək olar. Qətnamədə Ermənistan-Azərbaycan münasibətinin mahiyyəti kobudcasına təhrif edilib, xalqımızın apardığı Vətən müharibəsinin üzərinə kölgə salmağa cəhd göstərilib, ölkəmizə böhtanlar atılıb. İş o yerə çatıb ki, Fransa Senatının üzvləri hökuməti artıq mövcud olmayan qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nı tanımağa, bölgədə 1994-cü ildə mövcud olmuş sərhədləri qaytarmağa çağırıblar.

Bildirilib ki, Milli Məclis Fransa Senatının bu qətnaməsi ilə bağlı ciddi bir bəyanat qəbul etməlidir və gündəliyin birinci məsələsi məhz bu bəyanatla bağlıdır.

Diqqətə çatdırılıb ki, məlum olduğu kimi, 30 ilə yaxın idi Ermənistan-Azərbaycan münasibətinin dinc yolla nizama salınması üçün danışıqlar aparılırdı. 1994-cü ildən Fransa bu danışıqlarda vasitəçilik edən ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədridir. Azərbaycan torpaqlarının işğalına son qoyulması üçün aparılan bu danışıqlarda heç bir nəticənin əldə edilməməsinin əsas səbəblərindən biri məhz beynəlxalq vasitəçilərin, xüsusilə Fransanın təcavüzkarı öz adı ilə çağırılmaması, işğalçı ilə işğala məruz qalan ölkə arasında fərq qoyulmaması olub.

"Son vaxtlar biz Fransa dövlətinin siyasi və dövlət xadimlərinin, hakimiyyət orqanlarının Azərbaycana qərəzli münasibətinin dəfələrlə şahidi olmuşuq. Fransa Prezidenti, xarici işlər naziri öz bəyanatları ilə göstəriblər ki, Cənubi Qafqazda və bütün Avropada sülh üçün əsas təhdid mənbəyi Ermənistanı birtərəfli qaydada müdafiə edəcəklər. Bütün bunlar Fransanın həmsədr kimi bitərəfliyi şübhə altına alır və BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü kimi onun niyyətləri barədə bir sıra suallar doğurur.

Azərbaycanın səyləri nəticəsində bu gün regionda tamamilə yeni bir realıq yaranıb. Noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəfli bəyanatla Ermənistan-Azərbaycan münasibətinə, Azərbaycan torpaqlarının işğalına son qoyulub. Bu realıq bölgədə nüfuz sahibi olan Rusiya və Türkiyə dəstəkləyir. Bu realıq Fransanın vəkillik etməyə çalışdığı Ermənistan tərəfindən də

Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirilib

qəbul edilib. Düşünürəm ki, Fransa özü də yaranmış vəziyyətlə barışmalı, haqsız müdafiə etməkdən əl çəkməli, haqqın və haqlının tərəfində dayanmalıdır. Azərbaycan qarşı çirkin siyasi oyunlar quran qüvvələr təzyiç, şər-böhtan yolu ilə nəyəsə nail olacaqlarına ümid etməsinlər. Azərbaycan xalqı bundan sonra da öz Liderinin ətrafında yumruq kimi birləşərək dövlətimizə və xalqımıza qarşı yönələn bütün qəsdləri dəf edəcək", - deyərək spiker qeyd edib.

Sahibə Qafarovanın təklifi deputatlar tərəfindən razılıqla qarşılanıb və Fransa Senatının qəbul etdiyi qətnaməyə etiraz bəyanatının mətnini hazırlamaq üçün Milli Məclisin Beynəlxalq Münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov başda olmaqla, deputatlar Cavanşir Feyziyev, Əminə Ağazadə və Fazil Mustafadan ibarət komissiya təşkil olunub.

İclasda Fransanın Azərbaycana qarşı bu ədalətsiz və qərəzli addımı ilə bağlı geniş müzakirələr keçirilib. Milli Məclis Sədrinin müavini Fəzail İbrahimli, komitə sədrləri Zahir Oruc, Bəxtiyar Əliyev, Tahir Rzayev, millət vəkilləri Azay Quliyev, Nurlan Həsənov, Nigar Arpadarai, Kamal Cəfərov, Anar İsgəndərov, Erkin Qədirli, Fazil Mustafa, Əli Məsimli, Fəzail Ağamalı, Kamilə Əliyeva, Elman Nəsirov, Aqil Abbas, Vahid Əhmədov, Mələhət İbrahimqızı, Sahib Aliyev, Qüdrət Həsənquliyev, Aydın Mirzəzadə və Razi Nurullayev çıxış edərək Fransanın bu hərəkətini Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və beynəlxalq hüquqa qarşı hörmətsizlik kimi dəyərləndiriblər.

Sonra deputat Cavanşir Feyziyev hazırlanmış bəyanatın mətnini oxuyub və deputatlar bəyanata münasibət bildiriblər.

Etiraz bəyanatı yekdilliklə qəbul edildikdən sonra gündəlikdəki digər 6 məsələnin müzakirəsinə başlanılıb.

Əvvəlcə, Milli Məclis sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli "Vətən Müharibəsində qələbə münasibətilə" Azərbaycanın orden və medallarının təsis edilməsi ilə əlaqədar "Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə və "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adının təsis edilməsi haqqında" qanun layihələrini

üçüncü oxunuşda təqdim edib. Bildirilib ki, parlamentdə sənədlərin birinci və ikinci oxunuşlarda müzakirələri zamanı millət vəkilləri tərəfindən bir sıra təkliflər səsləndirilib. Əli Hüseynli qeyd olunan təkliflərlə bağlı münasibətini bildirib və qeyd edib ki, hazırlanan sənədlər orden və medallarla bağlı formalaşmış Azərbaycan qanunvericiliyinə tam uyğundur. Qanun layihələrinin əsasnaməsində və təsvirində Azərbaycan dövlətçiliyi, Qarabağın tarixi, milli və hərbi atributlarla bağlı bütün elementlər öz əksini tapıb.

Deputatlar Fəzail Ağamalı, Aydın Mirzəzadə və Qüdrət Həsənquliyev qanun layihələri ilə bağlı fikirlərini səsləndiriblər və sənədlərin mükəmməl şəkildə hazırlandığını diqqətə çatdırıblar.

Hər iki qanun layihəsi ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq üçüncü oxunuşda qəbul olunub.

İclasda "Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin 100 illiyi (1920-2020)" yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar "Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinə də üçüncü oxunuşda baxılıb. Əli Hüseynli qanun layihəsinin əvvəlki oxunuşlarda müzakirəsi zamanı və ondan sonra komitəyə heç bir yeni təklifin daxil olmadığını söyləyib. Bildirilib ki, medal haqqında əsasnaməyə görə, yubiley medalı ilə elm, təhsil, habelə neft və sənaye sahələrində yüksək nailiyyətlər əldə etmiş, bu sahələrin inkişafına xüsusi töhfə vermiş, sosial-mədəni inkişafda fəal iştirak etmiş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qurumun hazırkı və keçmiş əməkdaşları, məzunları, elm, təhsil və beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində, təmsil olunduqları qurumun tərəqqisində xüsusi xidmətləri olan ölkə vətəndaşları, əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər təltif ediləcəklər.

Qanun layihəsi üçüncü oxunuşda qəbul olunub.

Sonra Təbii ehtiyatlar, enerji və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov üçüncü oxunuşda "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" qanuna təklif olunan dəyişiklikdən bəhs edib. Qeyd edilib ki, sənəd ölkə Prezidentinin qanunvericilik təşəbbüsü ilə Milli Məclisə daxil olub. "Azərbaycanda plastik qablaşdırma tullantılarının

ətraf mühitə təsirinin azaldılmasına dair 2019-2020-ci illər üçün Tədbirlər Planı"na əsasən hazırlanan qanun layihəsi qalınlığı 15 mikrona qədər olan polietilen torbaların idxalı, istehsalı, həmçinin ticarət, ictimai işə və digər xidmət obyektlərində istehlakçıya satılması və ya verilməsi ilə bağlı qadağaları özündə ehtiva edir. Sənəd 2021-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minəcək. Layihəyə görə, birləşmiş istifadə üçün nəzərdə tutulan plastik qarışdırıcı çubuq, çəngəl, qaşığıq, bıçaq, boşqab və stəkanların sahibkarlar tərəfindən idxalı, istehsalı, həmçinin ticarət, ictimai işə və digər xidmət obyektlərində istehlakçıya satılması və ya verilməsi də 2021-ci il iyulun 1-dən məhdudlaşdırılacaq. Komitə sədri qeyd edib ki, qanun layihəsinin ikinci oxunuşda müzakirəsindən sonra komitədə yeni bir təklif qeydə alınmayıb. Layihə səsə qoyularaq üçüncü oxunuşda təsdiq edilib.

İnzibati Xətlər Məcəlləsinə dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin üçüncü oxunuşda təqdim edilən Milli Məclis sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli bildirib ki, sənəd uyğunlaşdırma xarakteri daşıyır və "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" qanun layihəsinə edilən dəyişikliyə əsasən hazırlanıb. La-

yihə üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

İclasda "Avtomobil nəqliyyatı haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi ilə bağlı İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Əli Məsimli məlumat verib. Deputat bildirib ki, qanuna təklif olunan dəyişiklik uyğunlaşdırma xarakteri daşıyır. Avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin və yük daşımalarının təhlükəsizliyinə, istifadə edilən avtonəqliyyat vasitələrinin istismarına və saxlanılmasına, bu sahədə dövlət tənzimləməsinə nəzarəti Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Avtomobil Nəqliyyatı Xidməti, publik hüquqi şəxs statusuna malik Bakı Nəqliyyat Agentliyi, aidiyyəti şəhər icra hakimiyyətlərinin tabeliyində olan "Sumqayıt Nəqliyyat" və "Gəncə Nəqliyyat" MMC-lər həyata keçirir. Bu sahədə fəaliyyət göstərən orqanların icra hakimiyyəti orqanı və publik hüquqi şəxs, məhdud məsuliyyətli cəmiyyət olmasını nəzərə alaraq, qanunun 26.4-cü maddəsində "müvafiq icra hakimiyyəti orqanı" sözlərinin "müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum)" sözləri ilə əvəz olunması təklif olunur. Sənəd səsə qoyularaq təsdiqlənib. Bununla da Milli Məclisin bugünkü iclası işini başa çatdırıb.

"Xankəndi necə Stepanakert oldu" xarici KİV-də

Bir sıra nüfuzlu dünya xəbər portalları - Türkiyənin "Alternatiftarih", Misirin "Əl-Vəsile Nyus", "Asya əl-Yaum", "Nile-Nyus", İraqın "İraq Nyus", Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Səda onlayn", Fələstinin "Bayader", Küveytin "8-press", Çinin "Alharir.info", Ukraynanın "Kievinform", İspaniyanın "Turaz.es" Dövlət Tərcümə Mərkəzinin müxtəlif xarici dillərdə hazırladığı "Xankəndi necə Stepanakert oldu" sənədli videoçarxının yayınına başlayıb.

Tərcümə Mərkəzindən SİA-ya bildirilib ki, sənədli arxiv materialları əsasında hazırlanmış videoçarx Xankəndinin qədim tarixindən, Rusiya ilə İran arasında bağlanmış Türkmənçay müqaviləsinin şərtlərinə uyğun olaraq Qarabağa köçürülmüş ermənilərin Azərbaycanın qədim şəhəri olan Xankəndidə və ətraf ərazilərdə apardıqları məkrli erməniləşdirilmə siyasətindən, yerli əhaliyə qarşı amansız təcib və vəhşiliklərdən bəhs edir.

Rusiyalı politoloq: Türkiyə müəyyən diplomatik səylər göstərəcək ki, qətnamə Fransa icra orqanları səviyyəsində təsdiqlənməsin

Fransa parlamentinin yuxarı palatasının qətnaməsi yalnız tövsiyyə xarakteri daşıyır. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə "Polit-coystik" Telegram-kanalı müəllifi Marat Başırov "Sputnik" radiosunun efirində bildirib. O qeyd edib ki, Senatın qətnaməsi Fransa Respublikası tərəfindən qondarma "DQR"-in müstəqilliyinin tanınması demək deyil. Lakin, eyni zamanda, bu, həm Parislə Bakı arasında münasibətləri gərginləşdirir, həm də Fransa ilə Türkiyənin münasibətlərini daha çox korlaya bilər.

Marat Başırov deyib: "Bu, Türkiyəni qıcıqlandıracaq, Türkiyə Fransa Senatının bu bəyanatını yəqin ki, sakit qəbul etməyəcək. Əlbəttə, Türkiyə tərəfindən müəyyən diplomatik səylər göstəriləcək ki, qətnamə Fransa icra orqanları səviyyəsində təsdiqlənməsin".

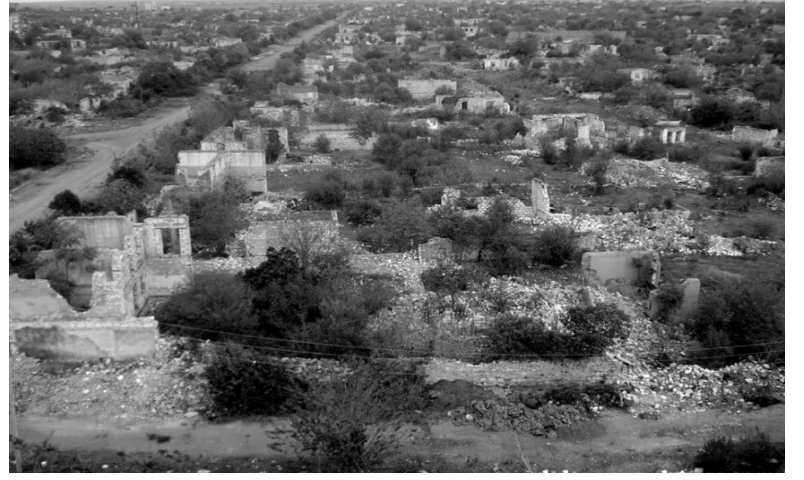
“Yandırılmış torpaq” taktikası 1977-ci il Cenevrə Konvensiyasının 1 sayılı Protokolunun 54-cü maddəsi ilə qadağan edilir, 55-ci maddə isə öz növbəsində təbii mühitə zərər verməyi qadağan edir. İyirmi səkkiz ildən çoxdur ki, erməni işğalı altında olan Azərbaycanın yaşayış məntəqələrinin azad edilməsi ilə bütün dünya təcavüzkar Ermənistan dövlətinin işğal siyasətinin real nəticələrini və bütün mahiyyətini öz gözləri ilə görür. Vaxtilə yalnız Azərbaycan əhalisinin məskunlaşdığı çiçəklənən şəhər və kəndlər indi çayırtkə sürüləri kimi yolundakı hər şeyi məhv edən barbarlar - Ermənistan ordusu tərəfindən işğal edilmiş kabus şəhərlərin bir növ təcassümüdür.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinin sədri Anar Bağırovun “Üç “hər şey” siyasəti və ya Ermənistanın “yandırılmış torpaq” taktikası” serlovhəli məqaləsində yer alıb. Məqaləni təqdim edirik.

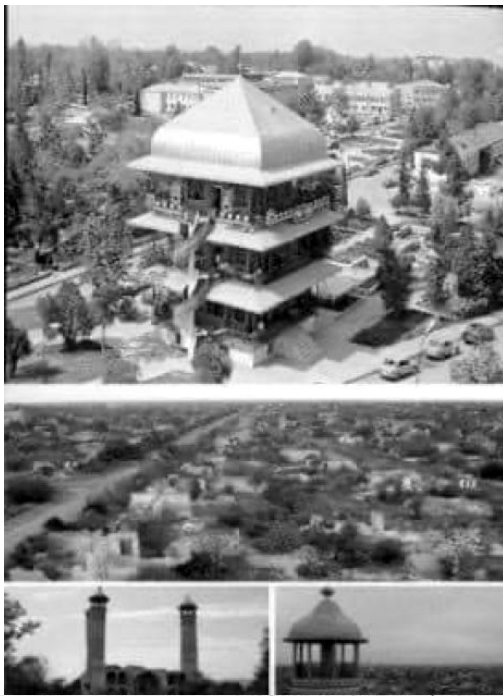
Tarixi salnamələrdə təsvir olunan ağırlı-acılı tanış mənzərə müasir tariximizin bir hissəsi oldu. Ümumiyyətlə, tarixin təkrarlandığını deyirlər, ancaq Azərbaycanın azad edilmiş ərazilərinin təmsilində xüsusən də yandırılmış torpaq

tərəfindən müxtəlif media vasitələrində tirajlanan dəlillərin şahididir.

Eyni zamanda, 1990-cı illərin əvvəllərində dinc əhalini etnik mənsubiyyətinə görə məhv edən quldur və qatil dəstələrinə özü rəhbərlik edən və 44 günlük müharibə zamanı sinəsində xaç, əlində isə Kalaşnikov silahı ilə hər bir azərbaycanlıyı öldürməklə hədələyən terrorçu Ter-Ovannes Ovannisyanın rəhbərliyi altında erməni vandallarının qarət nümunələri dünya-

Üç “hər şey” siyasəti və ya Ermənistanın “yandırılmış torpaq” taktikası

nə və burada erməni təcavüzkarları tərəfindən təhqir edilmiş məscidə səfərinin son görüntüləri də daxil olmaqla bütün azad edilmiş ərazilərdən yayılmış görüntülər yandırılmış Qarabağ torpağının tezliklə bərpa olunacağına bir daha dəlalət edir. Azərbaycan rəhbərliyinin konstruktiv fəaliyyəti və bütün konfessiyaların dini abidələrinə diqqət və qayğısı ölkəmizin hüduqlarından kənarda da yaxşı bilinir. Otuz il ərzində vəhşicəsinə məhv edildikdən və işğalçı tərəfindən viran qoyulduqdan sonra yandırılmış torpağın çiçəklənəcəyi və dirçələcəyi gün uzaqda deyil.

taktikasının tarixi təkrarlandığını ağırlı bir şəkildə deyə bilərik.

Yandırılmış torpaq taktikaları, dünya tarixində işğalçılar, məsələn, İkinci Dünya müharibəsi dövründə nasistlər tərəfindən geniş istifadə edilib. Düşməni başının üstündəki damdan məhrum etmək üçün bütün kəndləri yandırmaq barədə Vermaxtın əmri hər kəsə məlumdur (Paul Karel. Şərq Cəbhəsi “Yanmış Yer”. Səhifə 397 - Sənəd 4). Tarixə üç “hər şey” siyasəti olaraq bilinən yandırılmış torpaq taktikası da məlumdur. “Külə döndərmək” strategiyası kimi də adlandırılan üç “hər şey” məfumu “Hər şeyi öldür”, “Hər şeyi yandır” və “Hər şeyi qarət et” prinsipini ehtiva edir.

Erməni faşistlərinin “yandırılmış torpaq” siyasəti nəticəsində Azərbaycanın işğal olunmuş yaşayış məntəqələri də xarabalığa çevrilib. Bu baxımdan “yandırılmış torpaq” taktikasının 1977-ci il Cenevrə Konvensiyasının 1 sayılı Protokolunun 54-cü maddəsi ilə açıq şəkildə qadağan edildiyi, 55-ci maddənin isə öz növbəsində təbii mühitə zərər verməsini qadağan etdiyi bildirilməlidir.

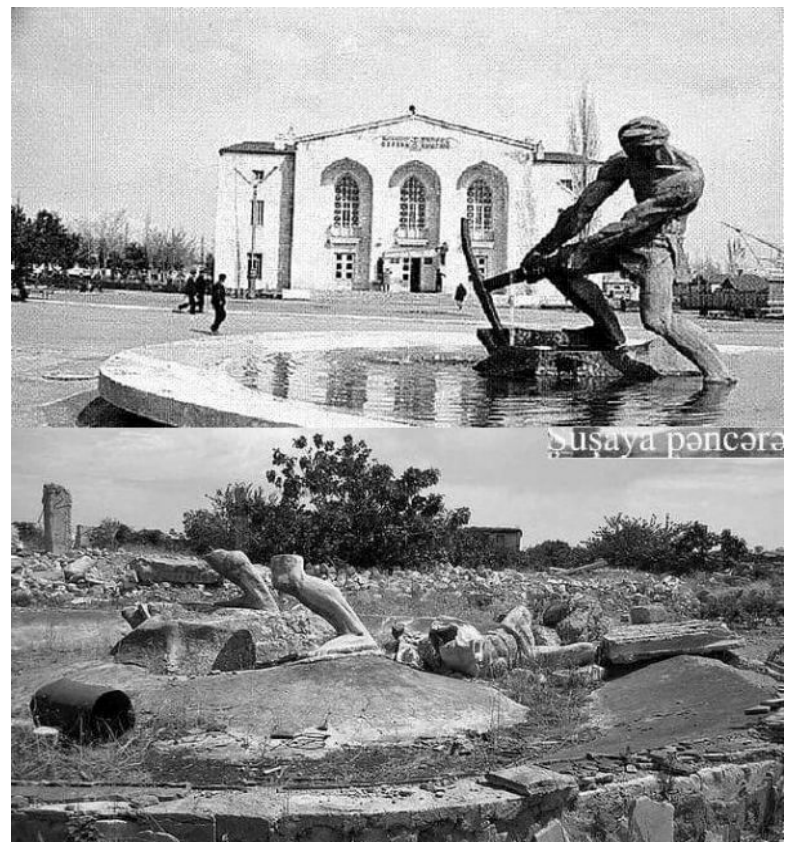
Məlumdur ki, işğal olunmuş ərazilərdəki mülki binaların və infrastrukturun, tarixi, dini və mədəni abidələrinin tamamilə məhv edilməsinə əlavə olaraq, erməni işğalçıların minlərlə hektar relikt meşələri məhv etməsi, təbii sərvətləri qanunsuz şəkildə talamaları nəticəsində təbii mühitə yararsız hala sa-

lınıb.

“Yandırılmış torpaq” siyasəti Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi tərəfindən 1992-ci ildən bəri davam etdirilən cinayətdir. Bu gün bütün dünya işğalçı hakimiyyət orqanlarının hərəkətsizliyi ilə Ermənistanın teslim olması nəticəsində azad edilmiş Azərbaycan yaşayış məntəqələrinin mülki obyektlərinə necə yandırıldığı, infrastruktur obyektlərinin yararsız hala gətirildiyi, dini və tarixi abidələrinin necə dağıldığı barədə vandalların özləri

nin müxtəlif yerlərində tamamilə haqlı qəzəbə səbəb olur. Məgər bir xristian, xüsusilə də bir keşiş müdafiəsiz insanları öldürə, xristianlığın əsas məfhumlarından olan “öldürməyin” əmrini poza bilərmi? Ən dəhşətli budur ki, “keşiş” terrorçunun rəhbərliyi altında vandallar Xudavəng monastirini dağıdır, damdan plitələri çıxarırlar (görüntülər bir çox açıq mənbələrdə mövcuddur) və eyni zamanda, riyakar, yalançı ənənəvi erməni təbliğatına

uyğun olaraq həyasızcasına və kinayəli şəkildə məbədin guya Kəlbəcər rayonunun azad edilməsindən sonra dağıldığını anonsunu indidən verirlər.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın işğaldan azad olunmuş Ağdam şəhəri-

İndi bu və ya digər şəkildə yalandan əzab çəkənlərə simpatiya bəsləyən hər kəs bayağı bir suala buyursun cavab versin: torpaqların sahibi kimdir? Viran qoyan, külə döndərən məhv edən, yoxsa ona qayğı göstərən, tikən və bərpa edən?

“Fransa Senatının qəbul etdiyi qərəzli qətnamə bu dövlətin sülhyaratma missiyasını, Qərb demokratiyasını ayaq altına atdı”

Fransa rəhbərliyinin, bu Qərbi Avropa ölkəsinin dövlət orqanlarının (rəsmi istilahlə desək) Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinə münasibətdə tutduğu mövqə, əslində, tam mövqəsizlikdir, hüquqtanımaqlıdır. Fransanın bu “mövqə”yə uyğun etdiyi hərəkətlər ən elementar təncidə belə tab gətirmir. İlk növbədə, ona görə ki, Fransa BMT Təhlükəsizlik Şurasının 5 daimi üzvündən biridir.

Bu, onun üzərinə tarixi, siyasi və mənəvi məsuliyyət qoyur. İkincisi, Fransa ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədridir, yeni, ədalətli sülhün tapılmasında məsuliyyət daşıyan 3 əsas ölkədən biridir. Fransa hakimiyyəti bu mandatın fərqində olmağa borcludur. Üçüncüsü, Fransa Qafqaz dövləti deyil, Qafqaz ölkələri ilə həmhüddud da deyil. Hətta ermənilər, azərbaycanlılar, ümumiyyətlə, Qafqaz xalqları ilə etnik və mədəni bağlara malik deyil. Belə olan halda, neytral qalmaq, əsl vasitəçi ləyaqəti göstərmək üçün heç bir bəhanəyə yer qalmır.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri Qənirə Paşayeva söyləyib.

Komitə sədri deyib ki, bütün bu faktlara, məsuliyyət bölgüsünə baxmayaraq, Fransa ikili standartlarla davranmağı, anti-Azərbaycan ovqatını siyasi müstəvidə möhkəmləndirərək hüquqi müstəviyə daşımaq yolu tutmağı özünə yaraşdırır. Bu, əslində, “hüquqi müstəvi” deyil, tamamilə “hüquqazidd müstəvi”dir.

Fransa Senatında qondarma “Dağlıq Qarabağ respublikası”nın tanınmasının mümkünlüyü haqqında sənədin müzakirəyə çıxarılması Azərbaycanın dünya birliyi, beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən, o cümlədən Fransanın özü tərəfindən tanınmış suverenliyinə, ərazi bütönlüyünə qəsdidir. Bunun başqa izahı varmı? Bu, Azərbaycanın beynəlxalq birlik tərəfindən tanınmış suveren hüquqlarına, birgəyaşayış normalarına çox kobud müdaxilə cəhdidir. Bu cəhdlər Qafqazın iki dövləti arasında ədalətli sülh axtarışının elementar tələblərinə cavab verirmi? Əsla, yox! Özü də bütün bunlar nə zaman baş verir? Müharibənin hərbi mərhələsinin başa çatdığı, siyasi-diplomatik mərhələnin başladığı, ədalətli nizamlanmaya inam yarandığı bir dövrdə... Fransa 44 gün ərzində də ermənipərəst mövqə tutmuşdu, Ermənistan-Azərbaycan müharibəsinə münasibətdə demək olar ki, həmişə rəsmi İrəvanın yanında durmuşdu. Ona görə, Fransa ən azından münaqişənin siyasi həll mərhələsinin başladığı dövrdə dövlət kimi imicinin, vasitəçi mandatının qayğısına qalmağa borclu idi.

Q.Paşayeva deyib ki, Fransanın hazırkı beynəlxalq hüquqtanımaqlığı ədalət, humanizm, beynəlxalq hüquq normaları ilə tam ziddiyyət təşkil edir. Bu, bitmiş müharibəni yenidən başlamaq üçün fitnəkarlıqdır. Bu, tərəfləri yeni qanlı toqquşmalara təhrik etməkdən başqa bir şey deyil. Bu, hazırkı Fransa hakimiyyətinin gələcək nəsillər qarşısında tarixi yanlışlığı olmaqla yanaşı, humanizm prinsiplərini ayaq altına atmaqdır. Bu, ATƏT-in Minsk qrupunda həmsədrlik institutuna, yaxud onun tərkibinə mütəlak şəkildə yenidən baxmağın qaçılmazlığından xəbər verir. Artıq Fransa həmsədr olmaq hüququnu öz əməlləri ilə itirib.

“Beləliklə, bir qrup ermənipərəst, islamofob, anti-türk, anti-Azərbaycan ovqatlı senator tərəfindən təklif edilən və Fransa Senatında qəbul olunan “Dağlıq Qarabağ respublikası”nın tanınmasının labüdlüyü” adlı bədnam qətnamə fransız mədəniyyətini, respublikaçılığını, sülhyaratma mandat-missiyasını, Qərb demokratiyasını ayaq altına atdı. Qondarma “respublika”nın tanınması ilə bağlı bədnam qətnamənin Fransa Senatında qəbul edilməsi Azərbaycan Respublikasının Fransanın özü də daxil olmaqla, beynəlxalq birlik tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyünə və beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərinə kobud müdaxilədir. Bu, beynəlxalq hüquqa, ədalətə, əməkdaşlığa, bir sözlə, dövlətlər və xalqlar arasında münasibətlər sistemində təhqirdir. Bu təhqir tarixi yanlışlığa qol qoyan, səvərən bütün senatorların vüqdanında qara ləkə olaraq qalacaqdır”, - deyə deputat qeyd edib ki, Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həlli və işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarının qeyd-şərtsiz boşaldılması ilə bağlı ən əsas sənəd BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsidir. Həmin qətnamələri heçə sayan Fransa özü də həmin qətnamələrin qəbuluna səs verib. Deməli, Fransa Senatının bu addımı özü-özünü inkar etməsi anlamı daşıyır.

Komitə sədri, həmçinin deyib: “Sırr deyil ki, bu sənəd Fransadakı erməni lobbisinin və ermənipərəst qüvvələrin Senata təzyiqli və təsirinin nəticəsidir. Lakin bu, Senatın belə qərəzli qətnamə qəbul etməsinə bəraət qazandırmır. O da sırr deyil ki, Fransa bölgədə Türkiyə və Rusiyanın ön plana çıxmasından, özünün isə arxa planda qalmasından narahatdır. Ancaq vəziyyətə obyektiv yanaşmaq lazımdır, Fransanın özünün-özünə etdiklərinə görə başqaları cavab verməyə borclu deyil”.

Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş torpaqlarında digər dinlərə məxsus dini və mədəni abidələrin qorunması ilə bağlı guya hansısa problemin mövcudluğu ilə bağlı Fransanın narahatlığına

münasibət bildiren Q.Paşayeva deyib ki, bu, ən yumşaq ifadə ilə desək, gülünc iddiadır. Fransa 27-30 il ərzində Ermənistanın işğalı altında qalmış Azərbaycan torpaqlarında, yaxud Ermənistan ərazisindəki dini, tarixi, mədəni abidələrimizə qarşı törədilmiş vandalizmi nə üçün görmür? Yoxsa, bizim abidələri dağıtmaq olar və bu, fransızlar üçün problem sayılır? Ötən illər ərzində işğal olunmuş ərazilərdə İslam dininə xas abidələrin barbarcasına dağıdılmasına, qədim albanlara məxsus dini, tarixi məbədlərin erməniləşdirilməsinə Fransa da daxil olmaqla, bir çox dövlətin, beynəlxalq təşkilatların səssiz qalmasına nə deyək? Guya Fransada bilmirlər ki, Azərbaycan Respublikası multikultural dövlət olaraq işğaldan azad olunmuş ərazilərdə dağıdılmış İslam və qeyri-islam dininə mənsub bütün abidələri bərpa edəcək və onların dövlət səviyyəsində qorunmasını təmin edəcək? Bu, bizim dövlətin xarakteridir. Belə tolerant davranış bizim milli xüsusiyyətimizdir, biz bunu kiməsə, nəyə görə etmərik. Buna dair onlarca fakt var və o faktlar beynəlxalq ictimaiyyətə yaxşı məlumdur. Azərbaycanda etnik və dini zəmində tolerantlıq nəinki monoetnik, qeyri-tolerant Ermənistan cəmiyyəti ilə, bir çox Avropa ölkələri ilə müqayisədə ən yüksək səviyyədədir. Azərbaycanda digər dinlərə məxsus abidələrin mövcud durumu dediklərimizə bariz nümunədir.

Xatırladaq ki, Fransa hökuməti adından verilən rəsmi açıqlamada Fransa Senatının dünən qəbul etdiyi qərəzli qətnamənin hüququ təsiri olmadığı, tövsiyə xarakterli sənəd olduğu bildirilib. Fransa Xarici İşlər Nazirliyi hesab edir ki, Fransanın “Dağlıq Qarabağ respublikası”nın müstəqilliyini birtərəfli şəkildə tanıması heç kəmə fayda verməyəcək.

Mədəniyyət komitəsinin sədri vurğulayıb ki, Fransa kimi nəhəng bir dövlətin qanunverici orqanı Ermənistan kimi bir cırıtdan dövlətin haqsız tələb və iddialarının girovuna çevrilməməli idi. Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyev də vurğuladığı kimi, Senatın qətnaməsi bizim üçün bir kağız parçasından artıq deyil və heç bir təsiri ola bilməz.

“Bu qətnamənin qəbulundan Azərbaycan hansısa fəvqəladə itkilərə məruz qalmayacaq, bəlkə Fransanın özünü itirəcəkləri olacaq. Ermənistan hakimiyyəti də sanmasın ki, o, qazanan tərəf olacaq. Uğursuz, məğlub dövlət bir qətnamə ilə dirçələ bilməyəcək, əksinə, gələcək danışıqlarda, özü də, onu birtərəfli qaydada müdafiə edən Fransa da tam etibarsız tərəf olacaq. Azərbaycan Respublikasının ərazisində yaşayan ermənilər də bundan hansısa qazanc gözləməsin. Onların qazancı (əgər əldə edə bilsələr) “Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi” olardı... Dövlətimiz var olsun!”, - deyə deputat diqqətə çatdırıb.

Adil Əliyev: Fransa Senatının qəbul etdiyi sənəd bu ölkənin öhdəlikləri ilə bir araya sığmır

Fransa Senatında “Dağlıq Qarabağ Respublikasının tanınmasının zəruriliyinə dair” qətnamənin qəbul edilməsi Fransanın dövlətlərin ərazi bütövlüyü və sərhədlərinin toxunulmazlığı kimi beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərə məhəl qoymamasının əyani sübutudur. Bu addım BMT Nizamnaməsi və BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinin kobudcasına pozulması ilə yanaşı, dövlət sərhədlərinin tanınması, ərazi bütövlüyünün qorunması barədə jus cogens normalarının tələblərinə də tamamilə ziddir.

Bir məqamı da qeyd etmək istərdim. Məlumdur ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünü tanıyan və Ermənistan ordusunun işğal etdiyi ərazilərdən qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən 4 qətnaməsi mövcuddur. Həmin qətnamələrin qəbulunda iştirak edən Təhlükəsizlik Şurasının 5 daimi üzvündən biri də məhz Fransadır. Fransa bu 4 qətnamənin qəbul edilməsinə səs vermişdir. Eyni zamanda, Fransa Ermənistanın təcavüzü nəticəsində baş vermiş Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə əlaqədar yaradılmış ATƏT-in Minsk qrupunun üzvüdür. Bütün bunlara baxmayaraq, Fransanın bu müddət ərzində heç bir mövqə ortaya qoymaması, əlavə olaraq da belə bir sənədin Senat tərəfindən qəbul edilməsi onu deməyə əsas verir ki, Fransa heç bir zaman bu münaqişənin tənzimlənməsini istəməyib. Fransa bir vasitəçi olaraq üzərinə götürdüyü heç bir öhdəliyi icra etməmişdir.

Senatın qəbul etdiyi sənədin mahiyyətə tövsiyə xarakterli daşmasına baxmayaraq, bu, onu deməyə əsas verir ki, Fransadakı erməni lobbisi və ermənipərəst qüvvələrin Senata güclü təsiri var. Yeni, Fransa öz mottosunda nəzərdə tutduğu “bərabərlik, qardaşlıq və azadlıq” ideyalarına yad olan qərarlar qəbul edir. Fransanın “Azadlıq” anlayışını illərlə Əlcəzair və digər Afrika ölkələrində yürütdüyü müstəmləkəçilik siyasətində görmək mümkündür. Fransanın öz mənfəəti qarşılığında bu dövlətlərin bütün təbii sərvətlərini talan etdiyini, vətəndaşlarına qarşı soyqırımlar törətdiyini bütün dünya bilir. İşğalçılıq, təcavüzkarlıq Fransa və Ermənistanın ortaq dəyərləri olaraq qəbul edilməlidir.

Fransa rəsmi olaraq dövlət səviyyəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyıb. Fransa Respublikasının münaqişənin həlli ilə bağlı mövqeyi dövlətin yüksək səviyyəli rəsmiləri, o cümlədən ölkə Prezidenti və Xarici İşlər naziri tərəfindən dəfələrlə səsləndirilib. Fransa Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir və bu mövqə istər ikitərəfli çərçivədə, istərsə də Avropa İttifaqı ilə imzalanmış sənədlərdə öz əksini tapıb. Lakin, Senatın belə bir sənəd qəbul etməsi, onu deməyə əsas verir ki, Fransa özünü Ermənistandan daha artıq erməni dövləti hesab edir. Fikrimizcə, bu məsələdə Fransa tərəfsiz olmalı, sülhün bərqərar olmasında Rusiya və Türkiyə kimi yaxından iştirak etməli idi.

Ermənistan öz məğlubiyyətini qəbul edərək kapitulyasiyanı imzalayıb və bundan irəli gələn öhdəlikləri icra edir. İlk olaraq Ağdam şəhəri və rayonun kəndlərindən, dünən isə Kəlbəcər rayonundan düşmənlər öz qoşunlarını çıxarıb. Bu ərazilər Azərbaycan Ordusunun tam nəzarəti altındadır. Ermənistanın kapitulyasiya şərtlərini və beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq üzərinə götürdüyü vəzifələri icra etdiyi bir vaxtda Fransanın belə bir sənəd qəbul etməsi, bunu deməyə əsas verir ki, Fransa münaqişənin tənzimlənməsində maraqlı olmayıb. Fransa Senatının qərəzli qətnamələr qəbul etmək əvəzinə bölgədə sülh, sabitlik və tərəqqiyə xidmət edən fəaliyyətlə məşğul olması yaxşı olardı. Belə bir qətnamə qəbul edən ölkə, nəinki Azərbaycanla, digər dünya dövlətləri ilə də bərabər münasibət qura bilməz.

Aysel Məmmədova

Şuşada 2000-dən artıq erməni əsgərinin meyiti tapıldı

Şuşa şəhəri və ətrafında 2000-dən artıq erməni əsgərinin meyiti tapılıb. SİA bu barədə erməni saytlarına istinadən xəbər verir. Mənbənin məlumatına görə, cəsədlər 7 gün ərzində tapılıb: “Meyitlərin əksəriyyəti erməni tərəfinə Rusiya sülhməramlları tərəfindən verilib”.

Mikayıl Cabbarov: Qarabağda investisiya qoyulması üçün geniş imkanlar yaradılacaq

İşğaldan azad olunmuş Qarabağ regionunda investisiya qoyulması üçün geniş imkanlar yaradılacaq. SİA-nın məlumatına görə, bunu iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov COMCEC-in 36-cı sessiyasının açılış mərasimində deyib.

Mərasimdə Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri, iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov xüsusi çıxış edib. İslam dünyasında əməkdaşlığın bariz nümunəsi sayılan COMCEC-in 36-cı sessiyasının işinə uğurlar arzulayan Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri işğaldan azad olunmuş Qarabağ regionunda yeni infrastruktur və tikinti layihələrinin həyata keçirilməsinin ölkəmizin qarşısında duran əsas vəzifələrdən olduğunu, investisiya qoyulması üçün geniş imkanlar yaradılacağını vurğulayıb, İƏT-ə üzv olan ölkələri işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə həyata keçiriləcək layihələrdə əməkdaşlığa dəvət edib.

“Senatın qətnaməsi Fransanın Cənubi Qafqazdakı maraqlarına zərbədir”

Noyabrın 18-də Fransa Senatının Rəyasətində erməni diasporunun və lobbisinin təsiri altında olan bir qrup senator tərəfindən qondarma “Dağlıq Qarabağ Respublikasının tanınmasının zəruriliyinə dair” 145 nömrəli qətnamə layihəsi təqdim olunub, noyabrın 25-də müzakirə edilərək qəbul olunub. SİA-nın məlumatına görə, iqtisadi islahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin icraçı direktoru Vüsal Qasımlı bildirib ki, erməni lobbisinin təsiri altında qəbul edilən qətnamə həm də regionda yeni reallıqların həzm edilə bilməməsinə göstərir.

“Əslində Azərbaycan Fransanın Cənubi Qafqazda ən iri ticarət partnyorudur. Fransanın Cənubi Qafqaz ölkələri ilə ümumi ticarət dövriyyəsinin 2/3-si məhz Azərbaycanın payına düşür. Yeni Ermənistan və Gürcüstanın Fransa ilə cəmi ticarət həcmi Azərbaycanın Fransa ilə ticarət dövriyyəsinə iki dəfə azdır. 2019-cu ilin məlumatına əsasən Azərbaycanın Fransaya ixracı 537 milyon ABŞ dolları, Fransadan idxal olunan malların dəyəri isə 251 milyon ABŞ dolları olub. Müqayisə üçün deyək ki, Ermənistanın 2019-cu ildə Fransaya ixracı cəmi 8,72 milyon ABŞ dolları, Fransadan aldığı malların dəyəri isə 82,95 milyon ABŞ dolları olub. Azərbaycan Fransaya ixracının həcminə görə Ermənistanı 62 dəfə, Fransadan idxalın həcminə görə isə 3 dəfə önleyir. Ticarət dövriyyəsinə belə disproporsiya onu göstərir ki, Fransa Senati pragmatizm və ədalət deyil, respublikanın təməl prinsiplərinə zidd olaraq erməni havadarlığını üstün tutur”, deyərək mərkəzin icraçı direktoru diqqətə çatdırıb.

V.Qasımlı bildirib ki, Azərbaycan-Fransa ticarət dövriyyəsi müsbət dinamikaya malik olub.

“2019-cu ildə Azərbaycandan Fransaya ixrac ödənişlərin nisbətən 21,5 faiz, idxal isə 37 faiz artıb. Fransa Azərbaycanın ixrac etdiyi ölkələr sırasında 4 faiz payla 11-ci yer, idxalında isə 1,83 faiz payla 12-ci yerdədir. Azərbaycanın 2019-cu ildə Fransadan idxal elədiyi məhsullara qatarlar, dəmir yolu və metro avadanlıqları, efir yağları, ətir və kosmetik vasitələr, dərman preparatları, nüvə reaktorları, elektrik avadanlıqları, avtomobil, mebel, işıqlandırma məhsulları və s. aiddir. Fransa Senati erməni lobbisinin təsiri altında qəbul etdiyi qərarla öz şirkətlərinin Azərbaycandakı mövqelərini zəiflədirlər. Həm də Azərbaycan bazarında illik 200-300 milyon dollar mal satan, milyardlarla dollar tenderlərdə iştirak edən Fransa şirkətlərinin verdikləri verginin hesabına həmin senatorlar maaş alırlar. Belə çıxır ki, Fransa Senati oturmağa budağı baltalamaqla məşğuldur. 10 milyonluq Azərbaycan və 83 milyonluq Türkiyə istehlak bazarlarında Fransa şirkətlərinə çətinlik yaradan senatorları başa düşmək çətindir. Azərbaycan bazarında məhsul satan fransız şirkətləri - Michelin, Renault, Citroen, Peugeot, Tefal, Loreal, Dior, Lancome, YvesSaintLaurent, Louis Vuitton, Lacoste, Chloe, Chanel, Nina Ricci, Cartier, Givenchy, Garnier, Danone, Activia, President, Perrier, Evian, Elle&Ville, Doux kimi bizneslər gerək Senati başa salsınlar ki, bu şirkətlər Fransa büdcəsinə vergini öz ölkələrinin milli maraqları üçün ödəyirlər, erməni təəssübkeşliyi üçün yox”, deyərək Vüsal Qasımlı bildirib.

Vüsal Qasımlının sözlərinə görə, Azərbaycan həm də Cənubi Qafqazda fransız sərmayələrinin ən çox cəlb edən ölkədir: “Azərbaycanda 50-dən çox fransız şirkəti fəaliyyət göstərir. Fransız şirkətləri enerji (Total), nəqliyyat (Alstom, Thales, Iveco, Systra), ətraf mühit (Suez CNIM), kənd təsərrüfatı və qida (Lactalis, Danone), otel biznesi (ACCOR), bankçılıq (Societe Generale), aviasiya və kosmik sənaye (Airbus, Thales) kimi mühüm sahələrdə fəaliyyət göstərir. Fransa şirkətləri Azərbaycanda həyata keçirilən və dəyəri 6,2 milyard dollar olan layihələrdə podratçı qismində iştirak edib. Fransız şirkətləri 1995-2019-cu illər arasında Azərbaycan iqtisadiyyatına 2,2 milyard dollar sərmayə qoyub, bunun 2 milyard dolları neft sektoruna, 194,1 milyon dolları qeyri-neft sənayesinə yönəldilib. Azərbaycanın Fransaya investisiyalarının həcmi 224,7 milyon ABŞ dolları təşkil edib. 2004-2018-ci illərdə Fransız şirkətləri ölkəmizə aid 2,3 milyard ABŞ dolları həcmində sifarişləri yerinə yetirib. Fransız şirkətləri bundan sonra da Azərbaycanla iqtisadi əlaqələrdə maraqlıdırlar. Xüsusən də Azərbaycanda post-konflikt quruculuğunda Fransa şirkətləri böyük potensiala malik olduqda, Senatın qətnaməsi onları çətin vəziyyətə salır. Gerək bu şirkətlər də Fransa ictimaiyyətinə, parlamentarlara və hökumətə izah etsinlər ki, aşırı erməni havadarlığı Fransanın Cənubi Qafqazda maraqlarına sarsıdıcı zərbələr endirir”.

V.Qasımlı daha sonra bildirib ki, Fransanın Total şirkəti Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) layihəsində 5% və Abşeron offshore ərazisində 50% paya sahibdir: “Fransanın Total şirkəti Azərbaycanda neft-qaz layihələrində iştirak edir, Ermənistan isə bu layihələri hədəfə alır və raket hücumları təşkil edir. Bəlkə Total şirkəti Fransa parlamentinə və hökumətinə bunu izah etsin ki, Fransanın Azərbaycandakı çoxmilyardlı sərmayə qoyuluşları Ermənistan tərəfindən təhdid olunur. Bu ilin iyulunda Ermənistan Tovuz bölgəsində təkə Azərbaycan deyil, həm də Totalin payçı olduğu Bakı-Tbilisi-Ceyhan layihəsinə hücum etmişdi. Azərbaycan təkə öz ərazi bütövlüyünü deyil, həm də Avropanın enerji və nəqliyyat təhlükəsizliyi üçün əhəmiyyətli olan infrastrukturunu da erməni faşizmindən qoruyur. Bunun müqabilindəmi Fransa Senati Azərbaycana qarşı qətnamə qəbul edir? Fransa özünü Avropanın siyasi lideri kimi təqdim etməyə çalışdığı halda, Avropanın enerji və nəqliyyat təhlükəsizliyində əhəmiyyətli rol alan Azərbaycanı niyə özündən narazı salır? Cənubi Qafqazda gərginlik yaratmaq Fransanın və Avropanın həyatı maraqlarına ziddir”.

İqtisadi islahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin icraçı direktoru qeyd edib ki, Fransa Senatının qərarı hüquqi gücə və real təsir imkanına malik olmamaqla, Fransanın milli maraqlarının əleyhinədir: “Əgər Fransa regionda öz nüfuzunu tamamilə itirmək istəmərsə, Cənubi Qafqazın geostrateji oyunçusu olan Azərbaycanla münasibətləri düzgün tənzimləməlidir. Azərbaycan Cənubi Qafqazda sülhün və təhlükəsizliyin əsas qarantıdır. Fransanın bu bölgədəki maraqları da sülh və təhlükəsizlikdirsə, Azərbaycanla əməkdaşlıq yeganə həldir. Əks təqdirdə itirən Fransa olacaqdır. Fransa öz milli maraqlarını erməni havadarlığına qurban verməməlidir”.

İnam Hacıyev

Vüqar Rəhimzadə: “Bu qətnamənin qəbulu Fransa üçün olduqca utanverici bir addımdır”

Fransanın parlamentarizm tarixində daha bir utanverici hal yaşanıb. Fransa Senatına erməni diasporunun və lobbisinin təsiri altında olan bir qrup senator tərəfindən qondarma “Dağlıq Qarabağ Respublikasının tanınmasının zəruriliyinə dair” 145 nömrəli qətnamə layihəsi təqdim edilib. Çox maraqlıdır ki, Fransanın daxili sosial problemlərinin həlli ilə bağlı qətnamələri illərlə müzakirə etməyən senatorlar bu layihəni cəmi bir neçə gün sonra, tələsik müzakirəyə çıxarıb və qəbul ediblər. Heç şübhəsiz ki, bu, hüquqi aktdan daha çox siyasi tərzi xarakterli daşıyan qətnamədir. Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında Yeni Azərbaycan Partiyası Siyasi Şurasının üzvü, “İki sahil” qəzetinin baş redaktoru, siyasi elmlər doktoru Vüqar Rəhimzadə bildirib.

“Fransa Senatının qəbul etdiyi qətnamə sənədinin mətnindən də aydın olur ki, senatorları Dağlıq Qarabağın erməni əhalisinin taleyindən daha çox Türkiyənin və Azərbaycanın gətirdikə güclənməsi, sarsılmaz birlik nümayiş etdirməsi narahat edir” deyən Vüqar Rəhimzadə əlavə edib ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tərəfləri Ermənistan və Azərbaycan olsa da, məlum qətnamədə Türkiyənin adı daha çox hallanır.

Vüqar Rəhimzadə vurğulayıb ki, Fransa Senatında qondarma rejimlə diplomatik münasibətlərin qurulmasını nəzərdə tutan qətnamə layihəsinin müzakirəsi fikir mübadiləsindən daha çox 12 senatorun qərəzli, realıqdan uzaq, birtərəfli çıxışları ilə tarixə düşəcək: “Məsələn, çıxışlardan aydın olur ki, Fransa Senatının bir çox üzvünün müharibənin başa çatmasından, tərəflər arasında razılıq əldə edilməsindən xəbərləri belə yoxdur. Hətta, bəzi senatorların militarist bəyanatlarını başqa cür izah etmək mümkün deyil. Bu baxımdan senator Stefan Ravienin dedikləri heyret doğurur. O deyib ki, Fransadakı erməni gənclər vətənlərinə dönərək vuruşmaq istəyirlər, onların yolu açılmalıdır, Fransa QHT-ləri bu işdə onlara yardımçı olmalıdır. Əslində, məsələyə məntiqlə, soyuqqanlı yanaşdıqda senatorlar bu cür çıxışları ilə özlərini və prezident Makronu bir daha təkzibedilməz faktlarla ifşa etmiş olublar. Çünki Makron elə ilk gündən Azərbaycanı və daha çox Türkiyəni müzdlü döyüşçü məsələsində əsas ittiham edirdi. Lakin senator Stefan Ravie Azərbaycan tərəfini müzdlü döyüşçülərdən istifadə etməkdə günahlandırır Makronu bir daha ifşa etdi və bütün dünyaya göstərdi ki, əslində Fransa özü Ermənistanı müzdlülərlə təmin edir”.

Baş redaktor diqqətə çatdırıb ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin detalları haqqında heç bir təəvvür olmayan, münaqişənin hazırkı mərhələsindən bixəbərlər olan, hətta çıxışları belə dinləməyən senatorlar səvermədə fəal iştirak ediblər. Bu, açıq şəkildə əvvəlcədən planlaşdırılmış tərzi baxımdan başqa bir şey deyildir: “Sırr deyil ki, layihənin ideya müəllifləri ermənilərin Fransada kompakt yaşadığı regionlardan olan senatorlardır. Bununla da bir daha aydın olur ki, həm sənədin müəlliflərini, həm də ona ses verənləri daha çox qarşıdan gələn seçkilərdə Fransa ermənilərinin səsleri və erməni lobbisinin dəstəyi maraqlandırır. Amma görünən odur ki, illər öncə Şimali Afrikada soyqırımı törətmiş fransızların nəvə-nəticələri bu gün vəzifələri naminə dövlətlərini bütün dünyada gülüş hədəfinə, bir qrup məkrli erməninin girovuna çeviriblər. Bu mənada, düşünürəm ki, Fransa Senatının belə bir qətnamə qəbul etməsi Azərbaycanla ikitərəfli münasibətlərə ciddi xələl gətirməklə yanaşı, özünü demokratik dəyərlərin müdafiəçisi adlandıran müasir Fransanın tarixinə qara səhifə kimi həkk olunaçaq. Çünki Azərbaycan Respublikasının Fransadakı səfiri qətnamənin səverməyə çıxarılmasında bir gün öncə Senatın dinləmə prosedurlarına uyğun olaraq Senat üzvləri qarşısında çıxış edib və burada əks olunan birtərəfli, heqiqətə uyğun olmayan məqamlarla əlaqədar ətraflı məlumat təqdim edib. Buna rəğmən Senat tərəfindən tamamilə qərəzli, ədalətsiz qətnamənin qəbul edilməsi problemə ikili standartlar mövqeyindən və birtərəfli yanaşmadan başqa bir şey deyil”.

Vüqar Rəhimzadə vurğulayıb ki, vasitəçi mandatı daşıyan bir ölkənin belə bir qətnamə ilə çıxış etməsi Fransa dövlətinin birtərəfliyinə ciddi zərbə vurur. Bundan sonra Fransanın ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri statusunu daşımağa mənəvi, hüquqi və siyasi haqqı yoxdur. Bu qətnamə, həmçinin Azərbaycan ictimaiyyəti arasında formalaşmış Fransanın ədalətli vasitəçi olmaması fikrinin heqiqiliyini bir daha təsdiq edir: “Fransa Senati Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərinin işğal olunması, mülki əhalinin qətlə yetirilməsi, işğalçı dövlətin torpaqlarımızda etnik təmizləmə, ekoloji terror, qeyri-qanuni məskunlaşma və qanunsuz iqtisadi fəaliyyətlər aparmasına qarşı 30 ildə susqun mövqə nümayiş etdirib. Elə Senatın Ermənistan silahlı qüvvələri sıralarında Fransa vətəndaşları olan müzdlülərin Azərbaycan ərazilərində döyüşlərdə iştirak etməsinə heç bir münasibət bildirməməsi də bir çox haqlı suallar doğurur. Fransa Senatının Ermənistan tərəfindən çox sayda mülki əhali qətlə yetirilmiş, kəndləri, qəsəbələri və şəhərləri qadağan olunmuş ballistic raket atəşinə tutulmuş Azərbaycanı vicdansızcasına ittiham etməsi heç bir mənəvi və hüquqi çərvəyə sığmır. Bu qətnamənin qəbulu Fransa siyasəti və parlamentarizmi üçün olduqca utanverici bir addımdır. Qətnamənin mətnində münaqişənin bütün tarixinin, siyasi və hüquqi aspektlərinin ciddi şəkildə saxtalaşdırılması isə siyasi və hüquqi məsuliyyət doğurur”.

Vüqar Rəhimzadə söyləyib ki, Fransa siyasi dairələrinin ənənəvi Ermənistan təəssübkeşliyinin növbəti təzahürü olan bu qətnamə Azərbaycan üçün heç bir əhəmiyyət kəsb etmir və adi kağız parçasından başqa bir şey deyil: “Heç bir qüvvə, o cümlədən Fransa Senati Azərbaycan Ordusunun öz tarixi ərazilərindən çıxarılmasını tələb edə bilməz. Ona görə də təcili olaraq Fransa dövləti Senatın bu qətnaməsini qınayan bəyanat və izahat verməlidir”.

Araikin terrorçu “qəhrəman”ı öldürüldü

Qarabağ separatçılarının rəhbəri Araik Arutunyanın “Artsax qəhrəmanı” adı verdiyi Babken Vardanyanın cəsədi tapılıb. SİA xəbər verir ki, Ermənistanın Armavir vilayətinin Sərdarapat kəndinin sakinini olan Vardanyan noyabrın 3-nə keçən gecə məhv edilib. Arutunyan Babken Vardanyanın Füzuli şəhəri və Qaraxanbəyli kəndi istiqamətində döyüşlərdə fərqləndiyi üçün ona oktyabrın 4-də “qəhrəman” adı vermişdi.

“Washington Post” bu ilin yanvarında Əlcəzair mənşəli fransız jurnalisti Nabila Ramdaninin maraqlı məqaləsini dərc edib. “Fransa Əlcəzairdə özünün qaranlıq tarixi ilə üzlaşmalıdır. Hələ ki, gec deyil” sərəlvhəli yazıda fransızların təkə Afrika tərtdikləri cinayətlər deyil, həm də II Dünya müharibəsi dövründə nacist Almaniyası ilə əməkdaşlıq edən kollaborantların yəhudiləri toplama düşərgələrinə göndərmələri barədə faktlar əks olunub. Bu dəhşətli faktları 1995-ci ildə Fransanın mərhum Prezidenti Jak Şirak da etiraf etmişdi.

Amma bu gün Türkiyə və Azərbaycana qarşı ittihamlar irəli sürən Fransanın müharibə cinayətlərinin tarixi daha qədim, coğrafiyası isə olduqca genişdir. Separatçı erməniləri və işğalçı Ermənistanı dəstəkləyən fransız Senatı isə, ilk növbədə, bu əməllərə siyasi qiymət verməlidir.

XVI əsrdən müstəmləkəçilik siyasəti yürüdən Fransanın II Dünya müharibəsindən əvvəl işğal etdiyi ərazilər 13,5 milyon kvadratkilometr olub. Öz ərazisindən 20 dəfə böyük bir coğrafiyada talançılıq və qətlər törədən bu dövlətin imperiyanı bərpa etmək xeyalları isə hələ də qalır.

Afrikada fransız müstəmləkəçiliyi

Uzun əsrlərboyu Afrikanın 20-dən artıq ölkəsində öz hakimiyyətini quran fransızların müstəmləkə siyasəti II Dünya müharibəsindən sonra iflasa uğradı. Həmin dövlətlərə müstəqillik verməyə məcbur olan Fransa neokolonializm üsul-idarəsini seçdi. Afrika ölkələrini əlindən buraxmaq istəməyən fransızlar yeni metodlara əl atdılar: həmin dövlətlərin ərazilərində münafişlər yaratmaq və öz qoşunlarını “sülhməramlı missiya” adı ilə yerləşdirmək. Hazırda Fransa Afrika, xüsusən Sahil regionu ölkələrinin əksəriyyətində siyasi, iqtisadi və mədəni sahələrdə təsirini artırır, Qırmızı dənizdə mövqeyini qorumaq üçün Cibutide, habelə Sahil regionunun Çad, Mali, Qabondan tutmuş Senegal qədər uzanan ərazidə hərbi bazalarını

qoruyub saxlayır. Əsrlərboyu fransızları rifah içində yaşadaraq özləri səfalətə və aclığa məhkum olmuş Afrika xalqları bu faktın qarşısında hələ də acizdir.

Fransanın Afrikada neokolonializm siyasəti iki amilə söykənir; əvvəla, həmin ölkələrin rəsmi və tədris dilinin fransızca olması, ikincisi, məcburi təhsilin tətbiqi. Qitədə fransız dilində danışanlar seçilir və onlar “frankofon” adlanır. Hətta Beynəlxalq Frankofon Təşkilatı kimi bir təsir vasitəsi də yaradılıb. Təkə rəsmi dili fransızca olan ölkələr deyil, eyni zamanda, Mərakeş, Əlcəzair

itirmək istəmir və daha sərt bəyanatlarla çıxış edir. Əlbəttə, “bumeranq effekti” də özünü göstərir.

Ekspertlər iddia edirlər ki, Fransanın hələ 1945-ci ildən bəri Afrikada Fransız Müstəmləkələri Frankı (CFA) adlı pul vahidi bu gün də tədaviyədir. Bu valyutaya qarşı çıxan Afrika ölkələrinin liderləri isə korrupsiyada ittiham edilərək həbs olunur, yaxud süni iğtişaşlar təşkil edilir. Liviyanın keçmiş lideri Muammər Qəddafinin faciəli taleyi də məhz bununla əlaqədardır. Sahil regionu ölkələri, habelə Fildişi Sahili və Malidə baş

Qərb analitikləri yazırlar ki, Fransa müstəmləkə ölkələrinin hamısına səfalət və faciə gətirib. Belə ki, Afrika ölkələrində müstəqillik uğrunda gedən müharibələrdə 2 milyondan çox insan həlak olub. Təkə Əlcəzairdə fransız ordusu 1 milyondan çox insanı qətlə yetirib. Hazırda Fransanın bu ölkədə törətdiyi soyqırımına dair rəsmi Parisə təzyiqlər artır, imzatoqlama kampaniyaları davam edir.

Fransanın daha bir qanlı izi Ruandadır. 1994-cü ildə fransızlar bu ölkədə “təhlü-

Fransanın müharibə cinayətləri: Holokostdan Afrikaya uzanan qaranlıq tarix

və Mavritaniyada da bu metodlar öz “bəhrəsini” verib.

Fransanın Afrika siyasətinə etirazlar artır

Qeyd etdiyimiz kimi, fransız neokolonializmi hərbi güclə yanaşı, dil və təhsil amilinə söykənir. Bu siyasətə qarşı çıxanlar isə, əsasən, Osmanlı imperiyasının tərkibində olmuş ölkələr, habelə İslam dininin hakim olduğu xalqlardır. Məsələn, Şimali Afrikada artıq Fransanın heç bir təsiri qalmayıb. Belə olan təqdirdə Fransa müsəlman birliyinin pozulması, İslam ölkələri arasında ziddiyyətlər yaradılmasına çalışır. Digər tərəfdən, Fransanın dövlət başçısı Makron israrla sözügedən coğrafiyada ölkəsinin mövqeyini

verən münafişlərin də səbəbi CFA-ya alternativ yaratmaq cəhdləridir. Məhz bu pul vahidinin sayəsində Fransa Afrika ölkələrini istismar edir, onların sərvətlərini mənimsəyir. Qitədə aclıq və səfalət, kütləvi emiqrasiyanın səbəbi də CFA-dır. Lakin ondan vaz keçmək Afrika ölkələri üçün heç də asan deyil. Cari ilin iyulunda Qərbi Afrika İqtisadi Birliyinə (ECOWAS) üzv olan 15 ölkə bu pul vahidindən imtina edəcəyini açıqlayıb, lakin Fransa buna qarşı yeni münafişə ocaqları yaratmaq siyasətini davam etdirir. Təsədüfi deyil ki, indiyədək qitə ölkələrində baş vermiş hərbi çevrilişlərin 70 faizi fransızların təsiri altında olan dövlətlərin payına düşür.

Bütün bu baş verənlərin fonunda Fransanın siyasətinə qarşı etirazlar da artır. Senegalın sabiq xarici işlər naziri Dudu Tiam deyib: “Daha bəsdir! Biz fransızların nəzarəti altında yox, real müstəqillik istəyirik”. Bu etirazlara qarşı Fransa Prezidenti Makronun ötən ilin dekabrında NATO-nun Zirvə görüşündə Afrika liderlərini hədələməsi isə vəziyyəti daha da gərginləşdirib, Senegal, Mali, Niger və Fildişi Sahili prezidentləri ona kəskin etirazlarını bildiriblər. Bundan sonra Fransanın həmin ölkələrdəki hərbi bazalarını qarşısında etiraz aksiyaları keçirilib.

Fransanın müharibə cinayətləri

Oqtay Bayramov

Korotçenko: “Fransa biznesi Azərbaycanda müəyyən vəsaitlər itirəcək”

“Fransa senatının hökumətə Azərbaycanın ərazisindəki “DQR” feyk rejiminin “müstəqilliyini” tanımasını əks etdirən tövsiyə qətnaməsi Parisin Dağlıq Qarabağ tənzimlənməsindən çıxmasının konstataşiyasıdır”. SİA xəbər verir ki, bu barədə “Milli müdafiə” jurnalının baş redaktoru, Rusiyanın tanınmış hərbi eksperti İqor Korotçenko “Vestnik Kavkaza” saytına danışdı.

rəfdən isə o Fransanın Dağlıq Qarabağ münafişləsinin tənzimlənməsinə təsir imkanını bərqərar etmək cəhdidir, ancaq Paris əməldə həmsədrlik missiyasından imtina edib”, İqor Korotçenko diqqət çəkib.

Onun sözlərinə görə, qətnamə Rusiyanın və Türkiyənin Cənubi Qafqazdakı mövqelərinə heç bir təsir göstərməyəcək, baxmayaraq ki, qalmaqallı sənəd məhz bu istiqamətə hesablanmışdı. “Qətnamə Rusiyanın münafişləsinin tənzimlənməsi ərazisindəki iştirakına heç bir təsir göstərməyəcək. Rusiyalı sülhməramlılar orada sülhü təmin edirlər. Fransız hərbiçiləri isə heç yaxın da dayanmırlar”, “Milli müdafiə” jurnalının baş redaktoru vurğulayıb. “Bütünlükdə isə bu, sadəcə, Parisin maraqlarına vurulacaq ağılsız seçimdir. Çox yəqin ki, Azərbaycan müvafiq nəticələr çıxaracaq, Fransanın partnyor, ya da rəqib olması müəyyən ediləcək. Fransa biznesi Azərbaycanda müəyyən vəsaitlər itirəcək və Bakının milli maraqların müdafiəsi üçün necə tələb olunursa, məhz o cür addım atacağına əsasları var”, Korotçenko sonda bildirib.

Rövşən RƏSULOVA

Azərbaycanda COVID-19-a yoluxanların sayında rekord: 3705 nəfər!

Azərbaycan Respublikasında koronavirus (COVID-19) infeksiyasına 3705 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb, 1609 nəfər müalicə olunaraq sağalıb və evə buraxılıb. Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan SİA-ya verilən məlumata görə, COVID-19 üçün götürülən analiz nümunələri müsbət çıxmış 32 nəfər vəfat edib.

İndiyədək ölkədə ümumilikdə 106 101 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib, onlardan 68 572 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 1 256 nəfər vəfat edib, aktiv xəstə sayı 36 273 nəfərdir. Son sutka ərzində yeni yoluxma hallarının müəyyənləşdirilməsi ilə əlaqədar 19 178, ötən müddət ərzində isə ümumilikdə 1 665 832 test aparılıb.

Artur Vanesyan: “Paşinyan yalnız öz maraqlarını güdür”

“Paşinyanın bütün addımları sırf öz maraqlarına xidmət etmək üçün atılıb. SİA Ermənistan məxsus armenianreport.com saytında yayımlanan məlumata istinadən xəbər verir ki, bu sözləri “Vətən” partiyasının sədri Artur Vanesyan bu gün bir jurnalistə verdiyi müsahibəsində söyləyib.

Xatırladaq ki, “Daşnaksütyun” nümayəndəsi Qeqham Manukyan və Konstitusiyaya Məhkəməsinin keçmiş üzvü Kim Balayan baş nazir Nikol Paşinyanın istefasını tələb edən Ermənistan hökumətinin binası qarşısında aclıq aksiyası keçirirlər. Artur Vanesyan isə bunu ən son addım hesab etdiyini qeyd edib. “Nikol Paşinyanın bütün addımları öz hakimiyyətini qorumağa yönəlib. Başqa niyyəti yoxdur. Hakimiyyətini qorumaq, bu hakimiyyətdən zövq almaq istəyir. O, Ermənistan Respublikasına xidmət etmir. Yalnız öz maraqlarına xidmət edir və şəxsi rifahını artırır”, deyər Artur Vanesyan bildirib.

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün 26.11.2020
Ümumi yoluxanların sayı	106101
Yeni yoluxanların sayı	3705
Ümumi sağalanların sayı	68572
Yeni sağalanların sayı	1609
Aktiv xəstə sayı	36273
Bugünkü test sayı	19178
Ümumi ölümlər sayı	1256
Bugünkü ölümlər sayı	32

Yaşadığımız yüzillikdə dünyada çox-mədəniyyətli ölkə imici qazanmış Azərbaycanada müxtəlif xalqlar arasında ənənəvi dostluq və qardaşlıq münasibətləri, tolerantlıq hökm sürür. Odlar diyarında yaşayan müxtəlif xalqların milli-mənəvi dəyərlərini, dini etiqadını, adət-ənənələrini qoruyub saxlamaq, dil və mədəniyyətini inkişaf etdirmək üçün mövcud olan şərait ölkəmizin dünya ölkələri üçün tolerantlıq nümunəsinə çevirib.

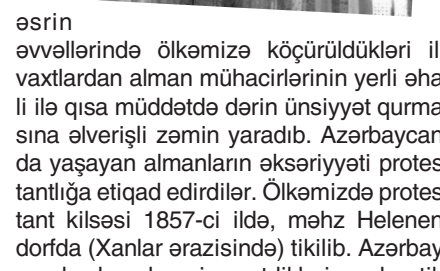
Bu bir real mənzərədir ki, ölkəmizdə bütün dini konfessiyaların nümayəndələrinə etiqad azadlığının təmin edilməsi üçün zəruri şərait yaradılıb. Azərbaycanda rus pravoslav, katolik kilsələr, sinaqoqlar var və hər biri dövlətin diqqət və qayğısı ilə ehatə olunub. Noyabrın 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev və Birinci Xanım Mehriban Əliyeva işğaldan azad edilmiş Ağdam şəhərində olarkən dövlət başçısı Ağdam məscidinin qarşısında çıxışı zamanı bildirdi ki, Rusiya Pravoslav Kilsəsinin patriarxı Kiril Bakıda olarkən Azərbaycanda bu sahədə görülmüş işlərə yüksək qiymət verib, Pravoslav kilsələrində olub: "Roma Papası Fransisk Bakıda olarkən rəsmi çıxışında Azərbaycanda tolerantlıq, dini dözümlülük, multikulturalizm haqqında danışıb. Kim bizə irad tuta bilər? Məscidləri bağlayan? Yaxud da ki, müsəlman məscidlərinə öldürülmüş donuzların başlarını atan bizə dərs deyəcək, narahatlıq ifadə edəcək? Bizə heç bir narahatlıq ifadə etmək lazım deyil. Bizim bütün tarixi abidələrimiz dövlət tərəfindən qorunur. Mənim göstərişimlə və dövlət vəsaiti hesabına hazırda iki pravoslav kilsəsi təmir edilir, üçüncü kilsə isə təmir olunub. İnzibati bina tikilib. Mühərrib dövründə udi qardaşlarımızın kilsəsi Heydər Əliyev Fondu tərəfindən təmir olunaraq istifadəyə verilib. Bizim Qafqaz Albaniyası kilsələri milli sərvətimizdir. Gürcü kilsələrimiz, erməni kilsəsi". Dövlət başçısı vəhşi düşmənin isə Ağdam məscidində inək, donuz saxladığını bildirib: "Bu şəkillər var internetdə. Azad edilmiş Zəngilan məscidində, Cəbrayıl məscidində donuz saxlayıb". Bütün zamanlarda dini abidələrə hörmətlə, həssaslıqla yanaşan Azərbaycanın dini ocaqlarına olan bu münasibət dözülməz olsa da erməni kimliyinin ifadəsidir. Bu onların vandallığının nəticəsidir. Bu həqiqətləri dünya görür və görməlidir. Gerçəkliklərə göz yummaq elə vəhşi əməllərin müəllifləri ilə həmrəylik, həmfikirilik deməkdir. "Biz UNESCO ilə çox sıx əməkdaşlıq edirik" deyən dövlət başçısı qeyd edib ki, gəlib xristian məbədlərinə baş çəkmək istəsə, buraya gəlsin: "Gəlsin və desin vəhşi erməni nəyləyib burada. Bir də ki, bir neçə il bundan əvvəl Minsk qrupunun həmsədr ölkələrinin səfirləri bu məsciddə, burada olublar. Onlar iki dəfə faktaraşdırıcı missiyalar keçiriblər və mənə deyiblər ki, Ağdam məscidində olublar. Niyə məsələ qaldırmaıblar? Niyə bu, bəzi Qərb liderlərində narahatlıq yaratmayıb? Deməli, müsəlman məscidlərini təhqir etmək olar, inək, donuz saxlamaq olar, dağıtmaq olar. Belədirsə, belə də desinlər və getsinlər öz ölkələrində problemlərlə məşğul olsunlar, bizim işimizə burunlarını soxmasınlar".

Azərbaycan ərazisində məscidlər, pravoslav, katolik, gürcü-pravoslav kilsəsi, sinaqoq və digər ibadət yerləri fəaliyyəti multikultural mühitin mövcudluğuna tam əsaslanır. Xalqımızın bütün dinlərə, dini abidələrə ehtiramla yanaşması böyük xalq olduğundan xəbər verir. Nəyisə qurub yaran, bacarığı olan onun qədir-qiyətini bilər. Bir "xalq" kimi varlığından xəbərsiz, saxta tarixlə "dövlət" yaradan erməni dini abidənin nə olduğunu, insanlığın nə olduğunu, ibadətini nə olduğunu haradan bilə bilər.

Bildiyimiz kimi, Azərbaycanda yüzillər boyu bərqərar olmuş tolerantlıq mühiti XIX

Dağıdılan məscidlərimiz erməni kimliyindən danışır

Azərbaycan ərazisində pravoslav, katolik, gürcü-pravoslav kilsəsi, sinaqoq və digər ibadət yerləri multikultural mühitin mövcudluğudur

əsrin əvvəllərində ölkəmizə köçürüldükləri ilk vaxtlardan alman mühacirlərinin yerli əhali ilə qısa müddətdə dərin ünsiyyət qurmasına əlverişli zəmin yaradıb. Azərbaycanda yaşayan almanların əksəriyyəti protestantlığa etiqad edirdilər. Ölkəmizdə protestant kilsəsi 1857-ci ildə, məhz Helenendorfda (Xanlar ərazisində) tikilib. Azərbaycanda almanların inşa etdikləri məşhur tikililərin bəziləri Bakıda da yerləşir. Bakıda 28 May küçəsində yerləşən alman kilsəsi-Kirxa onlardan biridir. Azərbaycanda yaşayan alman icması hər bazar günü bu kilsəyə gəlib, öz dualarını oxuyur, ibadət edir və söhbət aparırlar.

Bu rəngarənglik ölkəmizin dünyanın inkişaf edən, bəşəri dəyərlərə sayğı göstərən ölkə kimi tanınmasından əsas göstəricilərdəndir. Azərbaycan əhalisinin tərkibi həm etnik, həm dini, həm də məzhəb baxımından zəngindir. Müxtəlif tarixi dövrlər

də Azərbaycan ərazisində məskunlaşmış dini-etnik qruplar burada özlerini nəinki yad hesab edib, hətta yerli əhali ilə qaynaq-yığıb-qarışıblar. Fərqli dini konfessiyaların nümayəndələri hər zaman Azərbaycan xalqı ilə həmrəy olub, Azərbaycanın azadlığı və firavanlığı uğrunda mübarizə aparıblar. Azərbaycan xalqı digər xalqlara qarşı həmişə tolerantlıq göstərmiş və bu gün də bu ənənə qorunub-saxlanılır. Dünyada terror, ksenofobiya, irqçiliklə bağlı münasibətlər baş verdiyi halda, Azərbaycan ümumbəşəri və humanist ideyalarını təbliğ edir.

Tarix boyu bütün dinlərə hörmətlə yanaşan Azərbaycanın islami dəyərlərə də olan münasibəti əməli fəaliyyətdə aydın görünür. Dini ocaqlara məscidlərimizə olan münasibət Azərbaycanda din-dövlət münasibətlərinin, vətəndaş həmrəyliyi və yüksək səviyyəsini nümayiş etdirir. Son illərdə Azərbaycanda yeni məscidlərin tikilməsi və ya təmir edilməsi milli mənəvi dəyərlərimizə olan diqqətdir. Xalqımız üçün çox böyük dəyər kəsb edən Bibiheybət, Təzəpir, Əjdərbəy, 743-cü ildə tikilmiş Şamaxı məscidi və başqaları insanların ixtiyarındadır. Bildiyimiz kimi, dövlət başçısının tapşırığına əsasən Cocuq Mərcanlı kəndində Şuşa məscidinin bənzəri olan məscid tikilib. Bu, bir daha dünyaya bəyan edir ki, Azərbaycan İslam dünyasının bir parçasıdır, öz tarixi keçmişinə sadıqdır. Cocuq Mərcanlıda Şuşa məscidinin bənzərinin inşası həm də o demək idi ki, gün gələcək Şuşadakı məscid də bərpa ediləcək. Artıq o zaman yetişdi. Azərbaycan və Şərq memarlığının nadir incilərindən sayılan tarixi Şuşa məscidinin bənzəri olan bu dini ibadətqahda dindarlar üçün hər cür şərait yaradılıb. Bütün bunlar göstərir ki, Prezident İlham Əliyev ölkədə milli-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanması məsələsində xidmətlər göstərir. Dövlətimizin başçısı İslam dininin xalqımızın həyatındakı rolunu, onun milli kimliyimizin formalaşmasında əhəmiyyətini nəzərə alaraq ölkədəki dini ibadətqahların qorunmasında, onların gələcək nəsillərə çatdırılmasında əsl fədakarlıq nümayiş etdirir.

Təzliklə işğaldan azad olan məscidlərimiz bərpa olunacaq, sakinləri rahat bir şəkildə öz ibadət yerlərini bu ocaqlarda qılacaqlar. Əlbəttə ki, dövlət başçısının Ağdam məscidinə Məkkədən gətirdiyi "Qurani-Kərim"i bağışlaması dinimizə, adət-ənənələrimizə olan münasibətin təzahürüdür: "Mən xoşbəxt adamam ki, dörd dəfə Məkkə ziyarətində olmuşam. Bir dəfə rəhmətlik atamla, üç dəfə isə Prezident kimi. Xoşbəxtəm ki, mən ailə üzvlərimlə bərabər müqəddəs Kəbənin içində dualar etmişəm. Hər bir insanın ürəyində nə varsa, mənim ürəyimdə də eyni duyğulardır. Etdiyim duaların arasında birinci duam torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi idi. Allahdan xahiş edirdim, mənə güc versin ki, biz torpaqları işğalçılardan azad edək, o xoşbəxtliyi bizə nəsib etsin, biz yenə də dədə-baba torpağımıza qayıdaq". Artıq qayıtmışıq. Tanrı səsini eşidib.

Təbii ki, görülən bu işlərdə əsas məqsəd vətəndaşların rahat ibadət etmələrini təmin etməkdir. Şübhəsiz, dinə bu cür qayğının təməlinə milli mənəvi dəyərlərimizin qorunması, qloballaşan dünyada milli özünəməxsusluğun itirilməsinin qarşısının alınması, azərbaycançılıq məfkürəsinin təbliği və gəncləri milli ruhda yetişdirmək istəyi durur. Ölkədə formalaşan bu dəyərlər Azərbaycan cəmiyyətini səciyyələndirən ənənəyə çevrilib.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

"Bütün dünyada koronavirusla bağlı təhlükəli vəziyyət yaranıb"

Ölkəmizdə getdikcə koronavirusa

yoluxanların sayı artmaqdadır və ölüm halları da çoxalır. Bütün bunlar vətəndaş məsuliyyətsizliyin nəticəsi olduğunu söyləmək olar. "Həftə içi" qəzetinin baş redaktoru Sevinc Seyidova "Səs" qəzetinə açıqlamasında bildirdi ki, artıq bütün dünyada koronavirus pandemiyası ilə bağlı təhlükəli vəziyyət yaranıb: "Hətta bəzi ekspertlər üçüncü dalğa ilə bağlı da xəbərdarlıq edirlər. Ölkəmizdə də mövcud durum ürəkəcan deyil. Əgər bir neçə ay əvvəl gündəlik yoluxanların sayı 300-400 nəfər idisə, indi bu rəqəm 2000-3000 civarındadır. Yeni çox qısa müddət ərzində virusa yoluxma tempi 10 dəfəyə yaxın artıb. Buna müvafiq olaraq dövlət səviyyəsində pandemiya qarşı mübarizə ilə bağlı qaydalar yenidən sərtləşdirilib. Cərimələrin miqdarı artırılıb. Vətəndaşların daha məsuliyyətli olması üçün inzibati qaydada mümkün olan qərarlar verilib. Lakin əvvəllər olduğu kimi, yenə də pərdəmiyanın yayılmasının qarşısının alınmasında ən mühüm və zəruri vasitə məhz vətəndaş məsuliyyətidir".

S.Seyidova təəssüf hissi ilə bildirdi ki, bu gün evində özünü karantinə alan xəstələrin icazəsiz halda küçəyə çıxma, digər vətəndaşlarla təmas hallarına rast gəlinir: "Bu addımı atan vətəndaşlar üzərlərinə düşən məsuliyyəti, ətrafdakı insanlar üçün hansı təhlükəni yaratdıqlarının fərqi yoxdur. Mövcud qaydalara uyğun olaraq maskadan istifadə etməyən vətəndaşlarımız da var. Təbii ki, onları qadağalarla bağlı ictimai nəqliyyatda, xüsusilə də avtobuslarda yaşanan sıxlığı nəzərə alaraq maskalardan istifadənin nə qədər mühüm olduğu aşkardır. Vətəndaşlarla yanaşı, müvafiq qurumlar da bu sahədə nəzarət tədbirlərini gücləndirməlidirlər. Maskadan istifadə etməyən vətəndaşlara qarşı ictimai qınaq mexanizmi də işə düşməlidir. Daha geniş şəkildə maarifləndirmə tədbirlərinə ehtiyac duyulduğunu hiss edirik. Bu səbəbdən, yaranmış təhlükənin miqyasının qarşısını almaq üçün vətəndaş məsuliyyəti anlayışının ciddi şəkildə qavranılması istiqamətində birgə çalışmalıyıq".

Gülyana

"Hraparak" qəzeti: Ermənistan hakimiyyəti "qatardan tullanmaq" ərəfəsindədir

Ermənistan hakimiyyətinin səlahiyyətli üzvləri lazımı anda tutduqları postları tərk etməyə, bir növ "qatardan tullanmağa" hazırlanırlar. SİA Ermənistan məxsus armenianreport.com saytında yayımlanan məlumatla istinadən xəbər verir ki, bu barədə "Hraparak" qəzeti yazır. Qəzet yazır ki, Nikol Paşinyan nə qədər iş gördüyünü göstərmək, işgüzar kimi özünü təqlid etmək, imitasiya etmək istəyirsə, məsləhətləşmələr apardığını nümayiş etdirsə, press-relizlər yayırsa da, tez bir zamanda meydanı tərk edəcəyini anlayır.

"Bütün çabalarının fonunda erməni baş nazir özü də başda olmaqla, hakimiyyətin müxtəlif səviyyələrində çoxları "qatardan tullanmaq" anlayır və onlar artıq lazımı anda "qatardan tullanmağa" hazır olmalı olduqlarını başa düşürlər. Bəziləri ölkəni tərk etməyi düşünür və artıq Gürcüstan hakimiyyəti ilə sərhədi keçmək barədə danışıqlar da aparırlar. Digərləri gizli şəkildə vəzifədən ayrılmağı arzu edir, amma Paşinyanın yenə də qısaq əl sifariş edəcəyindən qorxurlar. Yalnız kiçik bir dövlət məmuru qrupu var ki, onlar qaçaq bir yerlərinin olmadığını başa düşürlər və anlayırlar ki, hakimiyyət dəyişdikdən sonra Nikol Paşinyanla eyni dərəcədə cavab verməli olacaqlar", deyərək "Hraparak" qəzeti yazır.

İnam Hacıyev

Üç rayonda şəhid ailələri və müharibə əlillərinə mənzil və fərdi evlər verilib

Azərbaycan haqq yolunda apardığı mübarizədə qalibdir

**“Haqq yolunda addım-
layanın köməyi çox,
düşməni yox olar”.**

Bu həqiqətdən də belədir. Bu gün hər bir xalqın dünyada tanınmasında, uğurlar əldə etməsində və təbii ki, dünyada cərəyan edən global proseslərin öndə gedənlərinə çevrilməsində liderlərin xüsusi əhəmiyyəti mövcuddur.

Liderlik amili elə bir şəxsiyyətlərə aid olunur ki, onlar xalqın və dövlətin maraqlarını müdafiə etmək və yanaşı, həm də inkişaf etdirir. Məhz bu kimi önəmli faktorun təhlilini apararkən, Azərbaycanın bu siyahıda birinci olması şəksizdir. Çünki Azərbaycanın inkişaf və tərəqqi, eləcə də, xalqın rifahı faktorunda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Liderliyi amili mövcuddur. Prezident İlham Əliyev dediyi “Əldə edilmiş uğurların dünyada bərabəri yoxdur” fikri, bu gün həqiqətdən də ölkəmizdə İkinci Vətən müharibəsi gətirdiyi bir zamanda görünməkdədir. Bir-birinin ardınca işğal olunmuş torpaqlarımızın azad olunması, mütəmadi olaraq yeni qələbə xəbərlərinin gəlməsi hər bir azərbaycanlıyı sevindirir. 30 il arzusunda olduğumuz Qarabağ yanğısını, qələbəsinin həsrətini çəkirdik. Bu həsrətə 8 noyabr 2020-ci il Şuşanın, 20 noyabr Ağdamın, 25 noyabr Kəlbəcər azad edilməsi ilə son qoyuldu. Dekabrın 1-ə qədər Laçının və onun ardınca digər torpaqlarımızın işğaldan azad olunduğu tarixi günləri xalqımıza yaşadan Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev, Şanlı Azərbaycan Ordusu, Rəşadətli əsgər və zabitlərimiz bəxş etməkdədir. Yaşa Prezidentimiz! Yaşa Güclü Ordumuz! Yaşa Rəşadətli əsgər və zabitlərimiz!

Qələbə həsrətinə son qoyulan 10 noyabr tarixi

Bu gün Azərbaycan xalqı xoşbəxt xalqdır ki, 30 il də həsrət qaldığı qələbəyə 10 noyabrda son qoyuldu, tarixi sənəd imzalandı - Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Azərbaycanın tam qələbəsi ilə başa çatdı! Ali Baş Komandanımız yenə də tarixdə ən böyük qələbəni - Vətən Müharibəsinin Azərbaycanın tam qələbəsi ilə başa çatdığı müddətini xalqımıza, bütün dünyaya çatdırdı. Bildirdi ki, “Bu gün Ermənistan ilə Azərbaycan arasında çoxillik münaqişənin nizamlanması işinə nöqtə qoyuldu, Azərbaycan torpaqlarının işğalına son qoyuldu və saatlarla, ümumiyyətlə desək, günlərlə vaxt sərf edib mühüm mövqeləri razılaşdırmaq yolu ilə nizamlamaya nail olduq ki, mənim fikrimcə həm Azərbaycanın, həm də Ermənistanın və region ölkələrinin xalqlarının mənafehlərinə cavab verir. Deməliyəm ki, indi bizim gördüyümüz münaqişənin hərbi-siyasi nizamlanması əminəm ki,

regionumuzda uzunmüddətli sülhə, həmrəyliyə gətirib çıxaracaq, qarşıdurmaya və qan tökülməsinə son qoyacaq”.

Bəli, Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır! Vəssalam, nida! başqa yol yoxdur!!! Bu yol Qələbələr yoludur! Bu yol Haqq yoludur! Bu yol Azərbaycanımızın ərazi bütövlüyü yoludur, ədalət yoludur, həmrəylik yoludur, azadlıq yoludur! Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev Cənablarının qətiyyətli addımları, xalqa müraciətləri cəmiyyətimizdə, dünyanın hansı nöqtəsində yaşamağından asılı olmayaraq, qəlbi Azərbaycanla döyünən hər kəsdə ruh yüksəkliyi yaratması yoludur. Dövlət başçımız İlham Əliyev 17 illik Prezidentlik fəaliyyətində ancaq və ancaq düşmən tapdağında olan torpaqlarımızın azad edilməsi ilə bağlı yüksək tribunallarda, verdiyi müsahibələrində qətiyyətlə çıxışları, söylədiyi hər söz, hər kəlməsi, Güclü Ordumuzun, Rəşadətli əsgərlərimizin və nəhayət, dövlət başçımızla xalqımızın bir olmağımız 8 noyabr-10 noyabr tarixi günün sabahı da əvvəlki sabahlardan fərqli oldu. 30 illik həsrətimizə son qoyuldu! Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dəfələrlə Ermənistan siyasi rəhbərliyinə, erməni xalqına müraciət edərək, onları münaqişənin sülh yolu ilə həll olunmasına çağıraraq bildirdi ki, qan tökülmədən torpaqlarımızdan çıxın. Bizim başqasının torpağında gözümüz yoxdur. Ancaq işğalçı, rəzil, mənəviyyətsiz və terrorçu düşmən dövlət Ermənistan anlamadı. Dövlət başçımız dəfələrlə “düz yola gəl” dedi, yenə də qanmadı. Belə olan halda, Ali Baş Komandanımızın dediyi kimi “Çünki düşmən bizim qarşımızda acizdir. Düşmənin belini qırıraq, qıracağıq!”

Ayağı sayılı Şuşa...

Şuşanın ayağı sayılı oldu. 8 noyabrda Şuşamızın azad olması müjdəsini verən Prezident, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev Şuşanın azad olduğunu və üçrəngli Dövlət Bayrağımızın dalğalandığını dedi. 9 noyabr qürurumuz, məsləkimiz, mənlüyümüz olan Bayraq Günü zamanı 71 kəndin, 1 qəsəbənin və 8 yüksəkliyin azad olması, 10 noyabrda isə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Rusiya Prezidenti Vladimir Putin videokonfrans formatında görüşdə yenə

də Ermənistanın baş nazirinin iştirak etməməsi bir daha terrorçu dövlətin xislətinin sübutudur. Lakin buna baxmayaraq, 3 ölkənin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin imzaladıkları Bəyanat şanlı qələbəmizdir. Bunu Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqa müraciətində də söyləyib: “Bu bəyanat bizim şanlı qələbəmizdir. Şadam ki, bu gün bu müjdəni Azərbaycan xalqına verirəm. Hesab edirəm ki, bu bəyanatın imzalanmasının səbəblərindən biri də dünən qeyd etdiyimiz parlaq qələbəmizdir, tarixi qələbəmizdir, Şuşanın işğaldan azad edilməsidir, Şuşa Qarabağın tacıdır! Şuşanın azad edilməsi həm böyük siyasi, həm böyük strateji, eyni zamanda, çox böyük mənəvi mənə daşıyır. Biz Şuşaya qayıtdıq, biz Şuşanı qayıtdıq, biz Şuşada yaşayacağıq və işğaldan azad edilmiş digər bütün torpaqlarda həyat qaynayaacaq. İnsanlar o torpaqlara qayıdacaq, orada yaşayacaq, insanlarımızın 30 illik həsrətinə son qoyulur”.

Bəli, “Qarabağ Azərbaycandır və nida” şüarı qələbəmizin rəmzinə çevrildi. Azərbaycan Prezidenti xalqa müraciətində də bir daha onu vurğuladı ki, bu ifadə Qələbə rəmzinə çevrilib: “Qarabağ Azərbaycandır və nida” ifadəsi artıq bizim qələbəmizin rəmzinə çevrilib. Bir il bundan əvvəl mən bunu demişəm. Mən fəxr edirəm ki, mənim dediyim ifadə artıq bir milli şüara çevrildi. Bu gün böyük qürur hissi ilə deyə bilərəm ki, Füzuli bizimdir! Cəbrayıl bizimdir! Zəngilan bizimdir! Laçın bizimdir! Kəlbəcər bizimdir! Şuşa bizimdir! Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır! Eşq olsun Azərbaycan xalqına! Yaşasın Azərbaycan!”

Göründüyü kimi, cəmi 44 gün bəs etdi ki, Azərbaycan tarixinin son yüzilliklərdəki axını tərsinə çevrilsin və Güney Qafqaz regionunda yeni reallıq bərqərar olsun və bu 44 gün müddətində terrorçu Ermənistanın “status-kvo” oyunu üreyində qalsın. Bəli, hər gün, hər an Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqımıza qələbə soruşdu. Gələcə, Liderimizlə, Güclü Ordumuzla, qəhrəman, igid əsgərlərimiz, həmçinin xalqımızla qürur duyuruq. Bütün bunlara Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev cənablarının, Müzəffər Ordumuzun, Rəşadətli əsgərlərimizin və xalqımızın BİRLİYİ, Həmrəyliyi nəticəsində əldə etdik. Budur, dünya səviyyəli, cəsarətli LİDER! Budur, xalqın Prezidenti olmaq!

Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev cənablarının dediyi kimi: “Bu alçaq əməllər Azərbaycan xalqının iradəsini heç vaxt sındıra bilməz”. Çünki Qarabağ Bizimidir!, Qarabağ Azərbaycandır!, Qarabağ Azərbaycandır!!! Növbəti Laçınımızın qələbə soruşu ilə!

**MUXTAR NAĞİYEV,
YAP Səbail rayon təşkilatının
sədrinin birinci müavini**

Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu şanlı tarix yazaraq ərəzilərimizi Ermənistanın işğalından azad etdi. Qələbə sevincini yaşadığımız gündə şəhid ailələrinin, müharibə əlillərinin mənzillə, fərdi evlərlə təminatı tədbirləri də davam edir. Bu gün Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən daha 3 rayonda 19 mənzil və fərdi ev (Lənkəranda 10 mənzil, Sabirabad və Salyanda 9 fərdi ev) həmin kateqoriyalardan olan vətəndaşlara təqdim olunub.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyindən SİA-ya verilən məlumata görə, Lənkəran şəhərində mənzillərin təqdim edilməsi tədbirində nazir müavini Vüsal Nəsirli və Lənkəran şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Taleh Qaraşov iştirak ediblər.

V.Nəsirli vurğulayıb ki, Prezident, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Silahlı Qüvvələrimiz 30 ilə yaxın Ermənistanın işğalı altında qalan ərəzilərimizi cəmi 44 gün ərzində işğaldan azad etməklə güclü Ordular sırasında olduğunu bir daha nümayiş etdirdi. Eyni zamanda, Azərbaycan düşməne qarşı mübarizədə sarsılmaz milli birliyin yenilməz nümunəsini ortaya qoydu. Bu parlaq Qələbə ilə məcburi köçkünlərimizin 30 illik yurd həsrətinə son qoyuldu. İşğaldan azad edilmiş ərəzilərimizdə geniş miqyasda quruculuq və abadlıq, habelə sosial infrastrukturun qurulması işləri çərçivəsində sosial xidmətlər və reabilitasiya müəssisələri də yaradılacaq. Nazir müavini şəhid ailələrinin, ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə sağlamlığını itirmiş vətəndaşların mənzillə təminatı işlərindən bəhs edib. O, dövlət başçısının tapşırığı ilə bu işlərin ildən-ilə geniş vüsət aldığını diqqətə çatdırıb.

DİN-dən koronavirusla bağlı vətəndaşlara xəbərdarlıq

Məlum olduğu kimi, ölkəmizdə koronavirus infeksiyasının yayılmasının qarşısının alınması üçün bütün lazımi tədbirlər görülür. Daxili İşlər Nazirliyindən (DİN)

SİA-ya verilən məlumata görə, nazirliyin şəxsi heyəti respublikanın bütün şəhər və rayonlarında karantin rejiminin tələblərinin təmin edilməsi məqsədilə gücləndirilmiş iş rejimində çalışır, vətəndaşlar tərəfindən epidemiyanın qarşısının alınmasına xidmət edən sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl olunması, “COVID-19” virusuna yoluxmuş və ev şəraitində müalicə olunan şəxslərin özlərini təcrid etmələri, digər şəxslərin yoluxmasına təhlükə yaratmamaları ciddi nəzarətdə saxlanılır:

“Xüsusi karantin rejimi qaydalarına zidd olaraq, virusa yoluxmuş şəxslərə ev şəraitində müalicə təyin edilməsinə baxmayaraq, yaşayış yerlərini tərk etməsi halları müşahidə olunur. Noyabrın 25-də polis və Daxili Qoşunların hərbi qulluqçuları tərəfindən karantin postlarında 19 “COVID-19” xəstəsinin digər şəxslərin sağlamlığını təhlükə qarşısında qoyaraq sərbəst hərəkət etmələri müəyyən olunub və görülmüş tədbirlərlə onlardan 18-i evə qaytarılıb, 1-i isə xəstəxanaya yerləşdirilib. Qanunvericiliyə uyğun olaraq bu şəxslər barəsində cinayət işi başlanılıb”.

DİN vətəndaşların diqqətinə çatdırır ki, bütün dünyada global problemə çevrilmiş koronavirus pandemiyasının doğurduğu ciddi təhlükəni bir an belə unutmamalı, bunun qarşısının alınmasında böyük əhəmiyyət kəsb edən qabaqlayıcı tədbirlər hər bir şəxsin gündəlik həyat tərzinə çevrilməli, xüsusən mövcud sanitar-epidemioloji vəziyyətə uyğun olaraq tibbi profilaktik qaydalara ciddi əməl olunmalı, nəfəs yollarını qoruyan fərdi vasitələrdən - maskadan, respiratordan mütləq qaydada istifadə edilməli, sosial məsafə gözlənilməlidir. Risk qrupuna daxil olan 65 yaşdan yuxarı şəxslərin isə evdən çıxmalarını tövsiyə olunur: “Bir daha vətəndaşlarımızı xüsusi karantin rejiminin tələblərinə əməl etməyə, özlərinin və digərlərinin sağlamlığına biganə qalmamağa çağırırıq. Bütün tədbirlər vətəndaşların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, Azərbaycanın hər bir sakininin sağlamlığının qorunması məqsədilə həyata keçirilir”.

Yerevanda “Paşinyana istefa” tələbi ilə mitinq keçirilib

Dünən Yerevanda Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın istefası üçün növbəti mitinq keçirilib. Milli Məclisinin binasının yaxınlığında toplaşan etirazçılar baş nazirin istefasına təşəbbüs göstərəcək hərbi vəziyyətin ləğvini müzakirə etmək üçün fəvqəladə bir toplantı çağırılmasını tələb ediblər.

“İzvestiya” qəzetinin məlumatına görə, mitinq dinc şəkildə keçirilib və əvvəldən axıradək hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları tərəfindən idarə edilib. Gazeta.ru isə yazır ki, Paşinyan öz növbəsində respublikadakı həm keçmiş, həm də gələcək proseslərdən məsul olduğunu söyləyib.

Ermənistanda 10 noyabrdan bəri etirazlar dayanmır. Səbəb müharibədə məğlubiyyət və imzalanmış təslimçi müqavilədir. Muxalifət Ermənistan Nazirlər Kabineti rəhbərini təslim olmaqda və xalqa xəyanət etməkdə günahlandırır. Paşinyan isə müqaviləni imzalamaqdan başqa çıxış yolu olmadığını qeyd edir. Baş nazir etirazçıları sərt tənqid edib, baxmayaraq ki, özü də Ermənistandakı iğtişaşlar və xalqın ifadə azadlığını müdafiə edərək hakimiyyətə gəlib.

Elçin

Kəlbəcəri itirənlər və Azərbaycana qaytaran LİDER heç vaxt unudulmayacaq!

Kəlbəcər Dağlıq Qarabağın tərkibinə daxil olmadığından və Ermənistanla sərhəddə yerləşdiyindən ermənilərin dağlıq ərazidə yerləşən bu alınmaz qalanı işğal edəcəyinə heç kim inanmırdı. Ancaq gözləmədiyimiz oldu və erməni qoşunları Dağlıq Qarabağın hüduqlarından kənara çıxaraq 1993-cü il aprelin 3-də rayon mərkəzini işğal etdilər. AXC-Musavat hakimiyyətində parçalanma gücləndiyindən qabaqlayıcı tədbirlər görmək, işğalçılara layiqli müqavimət göstərmək mümkün olmadı. Azərbaycan rəhbərliyinin səviyyəsini və hadisələrə münasibətini təsəvvür etmək üçün Ə.Elçibəyin o dövrdə verdiyi bəyanalara baxmaq kifayətdir. Azərbaycanın prezidenti sadəlövhəsinə belə hesab edirdi ki, Kəlbəcər düşmən tərəfindən işğalı Qarabağ probleminin həllini asanlaşdıracaq və Ermənistan beynəlxalq aləm tərəfindən lənətlənərək, təcavüzkar elan ediləcək: "Mən heç də belə düşünmürəm ki, Kəlbəcər faciəsi mütləq sülh perspektivlərinin uzadılması ilə nəticələnməlidir. Hər şeydən əvvəl, bu faciə digər ölkələri - Amerika, İngiltərə, Rusiyani bir qədər fəallaşmağa məcbur etdi. Klintonun mənə göndərdiyi teleqramda açıq aydın göstərilir ki, ermənilər işğal etdikləri ərazilərdən çıxmalıdırlar. İran və Türkiyə çox sərt mövqə tutdular.

...Belə düşünürəm ki, həm ordumuzun həm də dünya birliyinin təzyiqi ilə ermənilər işğal etdikləri ərazilərdən tezliklə çıxmağa məcbur olacaqlar. Eyni zamanda, əgər indiki vəziyyət dünya birliyini münəqişəyə fəal siyasi müdaxiləyə cəlb edərsə, ermənilərin qələbəsi onlar üçün məğlubiyyətə çevriləcəkdir. Məsələ burasındadır ki, ayrı-ayrı ölkələrdə erməni lobbisi və erməni təbliğatından sonra, antiislami mülahizələrdən irəliləyən ermənipərəst ovaqat nə qədər güclü olsa da, iş sülh prinsiplərinə gəlib çatanda həm BMT, həm ATƏT, həm də bu ölkələr hər şeydən əvvəl, beynəlxalq hüquqlara əsaslanacaqlar. Bizə isə məhz bu lazımdır".

Bu fikirlər Ə.Elçibəyin 5 may 1993-cü il tarixdə "Nezavisimaya qazeta"ya verdiyi müsahibədə səsləndirimişdi. Daha sonra ermənilərin hərbi uğurlarının "müsbət" tərəflərini təhlil edən dövlət başçısı deyirdi: "Ermənilərin hərbi uğurlarının başqa bir vacib aspekti də var. Bilirsiniz ki, Ter-Petrosyan, onu "kifayət qədər aqressiv olmamaqda", "kompromisə hazır olmaqda" günahlandıraraq daşnak müxalifətinin qızğın hücumlarına məruz qalmışdı. Onun vəziyyəti o qədər sabit deyil ki, sülh üçün hansısa addımlar ata bilsin. Və mən onu da düşünürəm ki, ola bilsin, Kəlbəcər əməliyyatının bir məqsədi də Ter-Petrosyanın mövqeyini möhkəmləndirmək olub. İndi isə ola bilsin (və belə ümid etməyə əsas var), artıq heç kimin onu az qala "türklərə satılmaqda" ittiham edə bilməyəcəyi halda Ter-Petrosyanın əl-qolu açılacaq və onda onun partiyası EÜH-də, eləcə də digər erməni təşkilatlarında (misal üçün, "Yeni yol" da) özünü göstərən realist təmayüllər ekstremist və işğalçı qüvvələr üzərində qələbə çala biləcəkdir".

Bax belə, prezident Ə.Elçibəy "Kəlbəcər faciəsinin" Ter-Petrosyanın mövqeyini möhkəmləndirəcəyini və bu güclənmənin tezliklə sülhə gətirib çıxaracağını güman edirdi. Ancaq, hadisələr onun düşündüyündən xeyli fərqli inkişaf etdi və yalnız 27 il, 8 ay keçdikdən sonra, 2020-ci ilin noyabrında Müzəffər Ali Baş Komandan İ.Əliyev "alçaldılmış və təhqir olunmuş" erməniləri "təslim aktını" imzalamağa məcbur etdi. Bəs, Ə.Elçibəyin "güvəndiyi dağlar" necə davran-

dı? Beynəlxalq təşkilatlar Kəlbəcərin işğalına görə Qarabağda və Ermənistan-da olan erməniləri "tənqid etdi". ABŞ hücumu "pislədi", Ermənistan hökumətinə "kəskin cavab" verib, müşayiət məktubu göndərdi. Aprelin 6-da BMT TŞ sədrinin bəyanatı qəbul olundu. Lakin bu bəyanatda problemə düzgün qiymət verilmir, Kəlbəcərin işğalının guya "yerli ermənilər" tərəfindən həyata keçirildiyi vurğulanırdı.

Aprel ayının 30-da isə BMT TŞ Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair ilk qətnaməsi qəbul edildi. "BMT TŞ 822 sayılı qətnaməsi" adlanan bu sənəd Təhlükəsizlik Şurası sədrinin əvvəllər verdiyi bəyanatlarla istinadən hazırlanmışdı. Qətnamədə BMT TŞ təcavüzkar qüvvələrin Kəlbəcər rayonundan və Azərbaycanın işğala məruz qalmış digər ərazilərindən çıxarılmasını tələb edirdi. Düşmən hücumlarına son qoymaq üçün mayın 6-da ABŞ, Rusiya və Türkiyə Kəlbəcər bölgəsindən Ermənistan qoşunlarının çıxarılmasını çağırışını təkrarladı və hər iki tərəfi rəsmi sülh danışıqlarına çağırdı. Göründüyü kimi, həm həmvətənlərimiz, həm də onlar qədər sadələvh ölkə rəhbərliyi beynəlxalq birliyə inanır və iri dövlətlərin erməni qəsbkarlığına son qoyacağına şübhə etmirdi. Etiraf etməliyə ki, hətta sonradan digər rayonlar işğal olunsada bizim inamımız tam sarsılmazdı və beynəlxalq aləmin "ədələtinə" inanmaqda bir müddət davam etdik.

90-cı illərin sonlarında bir qrup yazıçını qəbul edən Ulu Öndər Heydər Əliyev Bəxtiyar Vahabzadəyə müraciətlə: "Beynəlxalq münasibətlərdə ədalət yoxdur, Bəxtiyar müəllim!"-dedi. Bu dünya siyasətinin nəhəng simalarından olan bir şəxsiyyətin beynəlxalq aləmdə mövcud olan reallıqlara üsyanı idi. Eyni zamanda, o xalqımıza müraciət edərək izah etməyə çalışırdı ki, "biz haqsızlığın hökm sürdüyü dünyada "ədələt" axtarmamalı, reallıqları görməli və bu reallıqları nəzərə alaraq məqsədimizə nail olmağa çalışmalıyıq".

Sonradan, Ulu Öndərin bu düşüncələrini prezident İlham Əliyev elə ustalıqla reallaşdırdı, "ədələtsiz dünyada" ədalətə elə bərpa etdi ki, baş verən hadisələr bütün dünyanı heyretə saldı. Ən böyük təəccüb və sarsıntı isə ermənilər yaşadılar. "Küçədən hakimiyyətə" gələndən sonra dalbadal avantürüst bəyanatlar verən N.Paşinyanın ağılına belə gəlməzdi ki, bir neçə aydan sonra rəzil vəziyyətə düşəcək və dünya liderləri onun telefon zənglərinə cavab verməyəcəklər. Cavab verənlər də heç bir real kömək göstərməyəcək, başdövşü vədirlər yalan ümidlər yaradacaq, fəlakətə qarşısını vaxtında almağa və vaxtında "ağ bayraq" qaldırmağa imkan verməyəcəklər. Bəli, Ulu Öndəri üsyan etdirən "ədələtsiz dünya düzeni"nin mahiyyətini və onu dəyişmək yollarını hamıdan yaxşı bilən İlham Əliyev "küçə siyasətçilərinin" avantürüst addımlarına və səviyyəsi bəyanatlarına məhəl qoymadan həm "güc mərkəzləri" ilə zəruri iş apardı, həm də ordunu məqsədyönlü şəkildə yetişməkdə olan müharibəyə hazırladı. "Xüsusi təyinatlı"ların hazırlanmasına, əsgərlərin müasir üsullarla təlim keçməsinə xüsusi diqqət ayırdı,

ordumuzun ən müasir silahlarla təchiz olunmasını təmin etdi. Nəticədə, illərlə arzusunda olduğumuz qələbələr gəldi. Ermənilər tarix boyu unutmayaqları məğlubiyyətləri yaşadılar və "təslim aktı"na qol çəkməyə məcbur oldular. 10 noyabr 2020-ci il tarixdə imzalanan sənədə görə noyabrın 25-də ağılaya-ağılaya Kəlbəcərdən çıxmaq məcburiyyətində qaldılar. Müzəffər ordumuz bir güllə atmadan, bir şəhid vermədən 27 il əvvəl tərki etdiyimiz yurdumuza daxil oldu. Bu illər ərzində Kəlbəcəri azad etməyə göstərdiyimiz cəhdləri xatırlayaq. İlk dəfə 1993-cü ilin aprel ayında yenidən itirdiyimiz torpağımızı geri almaq üçün əməliyyat planı hazırlanmışdı. Lakin orduda vahid rəhbərliyin olmaması və əməliyyat müşavirəsi zamanı Sürət Hüseynovun Müdafiə Nazirliyində hazırlanmış plana uyğun hərəkət etməyəcəyini bəyan etməsi və planın həyata keçirilməsinə imkan verməmişdi.

Sonradan, Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə formalaşmağa başlayan nizami ordumuz işğal altında olan torpağımızı azad etmək məqsədilə hücum əməliyyatına başlamış, rayonun müəyyən hissələrinə nəzarəti ələ keçirəndə məqsədinə nail ola bilməmiş, Kəlbəcər düşmən tapdağında qalmağa davam etmişdi. Böyük Heydər Əliyevin bu arzusunu da Müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev reallaşdırdı və Kəlbəcər üçüncü cəhddə erməni işğalçılarından tamamilə təmizləndi. Həm bu cənnət torpağımızı işğalda saxlayacaqlarına ümid edən ermənilərin, həm də göstərilən müddətdə Kəlbəcərin boşaldılıb, təhvil verilməyəcəyini və prezident İlham Əliyevi tənqid etməyə imkan yaranacağını düşünənlərin arzuları gözələrində qaldı.

Azərbaycan tarixində möhtəşəm qələbələrini Müzəffər Prezident kimi daim qalacaq İlham Əliyevə mane olmağa çalışanların, xarici qüvvələrin maraqları naminə dövlət başçımıza qarşı ləyaqətsiz üsullarla mübarizə aparanaqların arzuları bundan sonra da gözələrində qalacaq. Qəribədir ki, bu tənqidçilərin içərisində Kəlbəcərin və digər torpaqlarımızın işğalında günahkar olanlar da var. Bəsit və səviyyəsi arqumentlər getirərək onlar qazanılan uğurları dəyərdən salmağa çalışırlar.

Bu günlərdə Kəlbəcərin işğalında günahkar olan adamlar barədə danışan prezident İ.Əliyev haqlı olaraq dedi: "Bilməyənlər bilsinlər və gənc nəsil bunu bilsin, kim bizi bu bəlaya saldı? Kim bu bəlanın səbəbkarıdır? Kim bir milyon insanın ağır vəziyyətə düşməsinin səbəbkarıdır? O vaxtkı Azərbaycan Xalq Cəbhəsi hakimiyyəti. Əslində, indi paralel aparsaq, onların obrazı elə bil kollektiv Paşinyandır - savadsız, biliksiz, iradəsiz, qorxaq, fərani, idarəetmədə heç bir təcrübəsi olmayan, xarici dairələrin təsiri altında olan, onların əli ilə idarə olunan və öz ölkəsini məhv edən. Bax, kollektiv Paşinyandır onlar. Onları tanımayanlar, əgər onlar haqqında hər hansı bir təsəvvür yaratmaq istəsələr, Paşinyana baxsınlar. Onun addımlarına baxsınlar və onun simasında o vaxtkı Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin və ölkə rəhbərliyinin simasını görəcekler".

Ermənilər özlərini bu cür adamlardan qoruya bilmədilər və tarixlərinin ən ağır faciəsini yaşadılar. Onlardan əvvəl bu fəlakətə 92-93-cü illərdə biz yaşamışdıq. Bir daha həmin səhvlərin təkrar olunmasına qətiyyətlə imkan verməməliyik.

Əks halda...

Abutalıb Səmədov,
Azərbaycan Naminə Alyans
Partiyasının sədri

Murdar əskiyyə od düşməz...

RƏFIQƏ

Belə bir atalar sözü var: "Murdar əskiyyə od düşməz", ancaq Azərbaycan dövlətinin, güclü ordusunun qəhrəman əsgər, zabitlərinin və xalqının birliyi ilə bu murdar, iyrənc, vəhşi insan cildində olan qorxaq erməni gör eşənlərə elə od vurdular ki...İt kimi elə qovdular ki...Hələ bu azmış kimi küçə mikrobu, xəstə, 5 qramdan sonra goreşənlər kimi torpaqda eşələnən başçıları Paşinyanın üstünə bədbəxt erməni xalqı o qədər tüpürdülər ki, ancaq bu rəzil, faşist xislətli hələ də nə ayıla bilir, nə anlaya bilir, nə də yerə girir.

Atalar demişken "Yer yarılıb yerə girmir". O kəslər yerə girir ki, pak olsun, ancaq belə murdarları o pak torpaq niyə də qəbul etməlidir?. O kəs yerə girir ki, insan olsun, o kəs yerə girir ki, abır olsun, həyası olsun. Vəhşi, abırsız, insanlıqdan uzaq, yer üzünün zilləti, erməni deyilən vəhşi yanların donuz kimi çamurlarda eşələne-eşələne qalan murdarı torpaq da yaxın qoymur. Elə Azərbaycan haqq yolunda apardığı mübarizədə də bu murdarları iti qovan kimi qova-qova gorbəgər edərək cəhənnəmə vasil edərək eşələnlərə sahib çıxan belə olmadısa, o pak torpaqlar təmihlənməli idi, təmizləndi də. Murdar oldular, gorbəgər oldular, iyənmiş cəməklərinə yaxın duran da olmadı, qəbul etmədilər bu murdarları. Belə də olmalı idi. Allahın evini murdarlayanlar hələ bundan da çox pis günlər görəcekler. Lənətlər yağdıran da özləridir, lənətlənən də...Bu qədər zülm olmaz. Ancaq unudurlar ki, qisas qiyamətə qalmaz. Zəhra, Fariz, Aygün, Nigar, Bahar, Şəhriyar, Sevil, Hüseyn, Mədinə, Xədicə, Məryəm... Kimdir bunlar? Nədir onların günahı? Niyə bu günə kimi, tarixi abidələrimizi dağıdan, müqəddəs dini ocaqlarımızı təhqir edən Ermənistanın barbarlıq və vandalizm əməllərinə görə gözəllər kor olur?. Görəsən bunları görə-görə kor, eşidə-eşidə kor olanlar niyə susurlar?. Amma "qisas qiyamətə qalmaz", deyir, atalar. Qalmaqal və qalmadı da! Bu qisas uşaqlarımızın gələcəyinə buraxmadan, müqəddəs dini ocaqlarımızın, abidələrimizin, kəndlərimizin, bütövlükdə bütün torpaqlarımızda etdikləri vəhşiliklərin nişanələrini yeni həyata qovuşdurmadı, vəhşi, işğalçı, terrorçudan azad olunan torpaqlarımızda elə ilk gündən abadlıq, uğurlu işlər görülməyə başladı. Biz qisasımızı aldıq. Ancaq əsl Azərbaycanlı kimi, Türkə yaraşan bir şəkildə...Əli yalın, silahsız xalqı, uşaqları, qadınları nişan almadan, öz gəsinin torpağında gözü olmadan, öz torpaqlarımızda öz torpaqlarımızın, ərazi bütövlüyümüzün, öz haqqımızın, ədalətimizin bərpası uğrunda müqəddəs yolda inamla, qətiyyətlə irəliləyərək döyüş meydanında döyüşdük, məhz döyüş meydanında layiqli cavablarını verərək, 30 ildən bəri zorla işğal altında tutduqları torpaqlarımızın hər qarışından onları qovaraq, özü də iti qovan kimi qovaraq, həmin torpaqlarda uğrənli bayraqlarımızı sancaraq alırıq!

"...Erməni əsgəri ölmək istəmirsə, rədd olub getsin Azərbaycan torpağından!..". Ali Baş Komandanımız, Azərbaycan Prezidentinin böyük mənə yükü olan bu sözləri xain və məkrli, hiyləgər düşmənin dinc əhalinin, günahsız insanlarının başına yağdırdığı bombalardan daha güclü, daha təsirli. Ancaq azğın, quldur erməni çaqqal və çamurda eşələnən donuzları bunu anlamadı, anlamadıqlarını da göstərdilər. Və onları anlatmaq üçün Ali Baş Komandanımızın dediyi kimi "Bizim yumruğumuz təkə düşmənin başını əzən yumruq deyil, bu yumruq həm də bizim möhkəm birliyi bizdir!". Bəli, bu möhtəşəm yumruğun hesabınadır ki, hər gün cəbhədən xoş xəbərlər gəlir, işğaldan azad edilən torpaqlarımıza sancılan bayraqların sayı artır. Hiyləgər düşmən onu da unutmaz ki, dünya yaranandan həmişə xeyir şərə qalib gəlib. Qisas qiyamətə qalmaz, necə ki, qalmır: Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Azərbaycan Ordusu, igid əsgərlərimiz düşməndən qisası başqa yerdə yox, məhz döyüş meydanında alır. Azərbaycan əsgərinin cəbhədəki bu irəliləyişi həm də onun erməni təcavüzünə tuş gəlmiş öz doğma ocağına, doğma torpağına, doğma yurd-yuvasına qayıdırdı. Çünki əsgərlərimizin ən böyük, ən güclü silahı Vətən sevgisidir, xalqın, ordunun Ali Baş Komandan ətrafında sıx birləşməsidir. Biz inanırıq ki, bu möhtəşəm birlik tezliklə düşmənlər üzərində qələbəmizi təmin edəcək. Çünki hamımız Prezidentimizin dediyi böyük bir həqiqət üzərində köklənmişik: Qarabağ Azərbaycandır! Və bu gün bir əsrə bərabər olan döyüşlərin 44 günündə Azərbaycanımızın qələbə tarixini, ən şanlı, ən şərəfli, ən qürurlu səhifələrini yazaraq 30 illik torpaq həsrətinə son qoyan, qələbə zəfərlərinə imza atan Ali Baş Komandanımız, Qalib Liderimiz, Prezidentimiz İlham Əliyevə, Güclü, Müzəffər Ordumuza, rəşadətli, igid əsgər və zabitlərimizə borcluuyq!. Çünki Qarabağ Azərbaycandır!

Ucuz erməni "təfəkkürü": Növbəti hədəf Co Baydendir!

Armenianreport yazmağına "yazır", amma...

Görünür, ermənilər məğlubiyyət ab-havaları səbəbindən get-gədə ağıllarını da sürətlə itirməyə başlayıblar. Daha dəqiq desək, özlərini "siyasi başbələn" hesab edən yazarlar, ictimaiyyətçilər və s. toplumu iddia edirlər ki, bütün dünya bunların problemlərini həll etməliymiş, hətta məişət problemlərini də. Amma fakt budur ki, "ağıllı" ermənilər həqiqətdə özünəməxsus uzun, hər yere giren burunlarından o tərəfi görmək qabiliyyətində deyillər. Çünki "təfəkkürləri" buna imkan vermir.

"Co Bayden çox yəqin ki, özünün seçkiöncəsi çıxışlarını tez unudacaq və ABŞ ermənilərinin ümidlərini puça çıxaran növbəti yalançı olacaq". SİA xəbər verir ki, bu haqda Ermənistanın armenianreport informasiya agentliyinin siyasi şərhçisi Razmik Akopcanyan öz məqaləsində yazıb. Erməni müəllif Co Baydenin ABŞ-ın lazım olmayan münaqişələrə qarışmayacağı barədə səsləndirdiyi fikirlərini əlində "əsas" tutaraq, bizim fikrimicə isə həyasızcasına (!) qeyd edir ki, bu xəbər Amerika tərəfindən növbəti şərhlər və əlavə izahlar tələb edir. Yeni Co Baydenə yaxın çevrə ermənilərə izahat verməliymiş ki, ABŞ-ın prezidenti seçilmiş siyasətçi nəyə görə həmin ifadəni işlədib və sözügedən bəyanatını səsləndirərkən Qarabağ münaqişəsini də nəzərdə tutub, yoxsa yox...

Xankəndi ermənilərinin Rusiyada qeyd olunan "Sülhməramlılar Günü" münasibəti ilə rus əsgərlərinə tort və şirniyyatlar təqdim etdikləri zaman onların açıq-aydın hiss olunan yaltaqlıqlarını göstərə bilərik

Əslində burada hər hansı bir təəccübə də gərək yoxdur. Çünki ermənilər dünyada həyasız realılıqlarına ən çox sahib olan yeganə millətdir və mən bunu ona görə açıq yazıram ki, həmin reallığı digər xalqların, millətlərin də nümayəndələri tarixlər boyu etiraf ediblər. Məsələn, Xankəndinə geri dönmüş ermənilərin Rusiyada qeyd olunan "Sülhməramlılar Günü" münasibəti ilə rus əsgərlərinə tort və şirniyyatlar təqdim etdikləri zaman onların açıq-aydın hiss olunan yaltaqlıqlarını göstərə bilərik. Dünənə qədər Rusiya hakimiyyətini, rusları təhqir edən Qarabağ erməniləri indi rus hərbiçilərinin qarşısına təzim edərək çıxır, onların həmişəlik (!?) orada qalmaları barədə danışıq, həm də rusların "böyük qardaş" olduqlarını bildirirlər. Yeni tarixən belə olub, hər zaman!

Hansı ki, Bayden seçiləndə çırtma çalib-oyunan da məhz ermənilər idi...

İndi də erməni siyasi şərhçisinin ABŞ-ın seçilmiş prezidenti Co Baydenə qarmaq atması və az qala ona düşmən münasibətini bəslədiyini gizlətməməsi həmin mənanı ehtiva edir. Hansı ki, Bayden seçiləndə çırtma çalib-oyunan da məhz ermənilər idi. Bu da öz yerində...

Beləliklə, Razmik adlı siyasi yazar qeyd edir: "Təəssüf ki, biz namizəd tərəfindən növbəti dəfə "Artsax" mövzusunun siyasi spekulyasiya və siyasi rəqibinin ünvanına tənqid etməsi naminə işlədildiyini gördük. Əsasən, oktyabrın sonunda Co Bay-

den dövlət katibi Pompeonun oktyabrın 25-də atəşkəsin pozulması barədə fikirlərini sevinclə qarşılamışdı".

Erməni müəllif Baydenin "Dağlıq Qarabağ xalqı" (əslində belə bir xalq yoxdur-R.N.) barədə danışdığı xatırladır, bildirir ki, prezidentliyə namizəd həmin vaxt bu "xalqın" artıq çox əziyyət çəkdiyini demişdi və s. O cümlədən, Baydenin növbəti fikirlərini də qeyd edib. Bayden demişdi: "Bir aylıq müharibədən sonra prezident Tramp Ermənistan, Azərbaycan və Türkiyə liderlərini bir araya gətirməklə azərbaycanlıların Dağlıq Qarabağın dərinliklərinə getməsinin qarşısını almaq, təcili deskalasiya prosesini icra etmək üçün çağırışlarını etməli idi..."

Bu rüsvayçılıq prezident Baydenin də dövründə davam edəcək

Akopcanyan onu da yazır ki, Tramp kənarda qaldı və Qarabağ münaqişəsinin həlli prosesi Azərbaycan, Rusiya və Türkiyə tərəfindən icraata götürüldü. Müəllif burada Nikol Paşinyanın da fealiyyətini milli xəyanətkarlıq adlandırdığı əlbəttə ki, unutmayıb və erməni baş naziri haqqında hər gün erməni sosial şəbəkə seqmentlərində, KİV-lərdə yazılan fikirləri təkrarlayıb. Ona görə də həmin fikirlərə yer ayırmağı da lüzum görmədim. Sadəcə, Paşinyanın biabırçılıqla gedəcəyinə işarə edən armenianreport-un siyasi yazarı yenidən söhbətin məcrasını Co Baydenə tərəf döndərib: "Hə, o (Paşinyan) ünvanına söylənən əsaslı lənətləri duya-duya, rüsvayçılıqla gedəcək. Ancaq bütün bunlar Trampın dövründə ABŞ-ın hadisələrə göz yumması siyasətini də rüsvay edir və bu rüsvayçılıq prezident Baydenin də dövründə davam edəcək. Co Bayden çox yəqin ki, özünün seçkiöncəsi çıxışlarını tez unudacaq və ABŞ ermənilərinin ümidlərini puça çıxaran növbəti yalançıya çevriləcək. Bununla Ermənistandakı milyon vətəndaşın ümidlərini öldürəcək. Ancaq Baydenin teoretik olaraq tamamilə başqa məsələləri gözləmək olardı. Məsələn, Trampın prezidentliyi dövründə daha özünəinamı davranan, Azərbaycana silah satan İsrailə təzyiq göstərə bilərdi".

Ermənilər Baydenə hansı "məsləhətlərini" verirlər?

Bax, bu cür sərsəm, düşüncəsiz bir "təhlili" ilə erməni müəllif iddia edib ki, əgər Bayden seçkiöncəsi çıxışlarında belə bir mövqə sərgiləseydi, guya yəhudi dövləti Azərbaycanla münasibətlərini zəiflədə, ümumiyyətlə isə bizi, yeni Azərbaycanı ölmə bərabər hala gətirə bilərdi! Nə deyəsən, bu sadəcə bir erməni "təfəkkürüdür". Belə olmasa idi, o yazısının davamı olaraq qeyd etməzdi ki, Bayden ABŞ-la İranın münasibətlərini yenidən baxa və müəyyən yaxınlaşma əldə edə, həmçinin Ermənistanın əlinə oynaya bilərdi. Üstəlik Türkiyənin regiondakı mövqeyinin güclənməsinin qarşısını ala, eyni zamanda Rusiyaya, Ukraynaya təzyiq göstərək uğur əldə edə bilərdi və s. Yeni armenianreport-un siyasi yazarı bir növ ABŞ-ın seçilmiş prezidenti Co Baydenin gələcək siyasi addımlarını atması üçün "tövsiyələrini" verir, nə qədər gülməli görünsə də...

Ancaq yaxşı ki, erməni siyasi yazarı burada həddini aşdığını anlayıb, bu "tövsiyələrin" teoretik olduğunu bildirib və etiraf edib ki, praktiki yanaşmada onlar, yeni ermənilər tamamilə başqa reallıqları görecəklər, hansı ki, Bayden bu barədə bəyan edib - Amerikanın münaqişələrə qarışmaması qərarı ilə.

Rövşən RƏSULOVA

Anar Xəlilov: "Azərbaycanı təbliğat müharibəsində gərgin mübarizə gözləyir"

"Münaqişənin elə ilk vaxtlarından Azərbaycanın ədalətli mövqeyinə beynəlxalq aləmin yanaşması ikili standartlarla müşahidə olunub. Əgər belə olmasa idi münaqişə və torpaqlarımızın işğalı 30 ilə yaxın davam etməzdi. Bütün istiqamətlər üzrə yanaşmalarda Azərbaycan daim haqsız ittihamlara məruz qalsa da, aparılan gərgin mübarizələrin nəticəsində biz öz haqlı mövqeyimizi qoruyub saxlamağa müvəffəq olmuşuq". Bunu "Səs" qəzetinə açıqlamasında Prezident Yanında QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasının üzvü, Sağlam İnkişaf və Maarifləndirmə İctimai Birliyinin sədri Anar Xəlilov deyib.

Onun sözlərinə görə, mənfur düşmənin havadarlarının bizə qarşı olan ittihamları bitmir. Hər b meydanında qazandığımız misilsiz qələbədən sonra anti Azərbaycan qüvvələr demək olar ki, bütün istiqamətlərdə aktivləşərək şər kompaniyasına start veriblər: "Xüsusilə bu münaqişəyə əvvəldən dini qarşıdurma donu geyindirməyə çalışan qüvvələrin daha da aktivləşməsi fonunda özünü biruzə verir. Lakin bizim haqlı mövqeyimiz sarsılmaz faktlarla ortadadır. Azərbaycan rəhbərliyinin apardığı siyasətin kökündə həmişə tolerantlıq strateji xətt olaraq ön planda olub. Azərbaycan xalqı min illərdi dini ayrı-seçkiliyi öz dəyərlərində yaşatmayıb, əksinə daim digər dinlərə və xalqlara hörməti öz adətlərinin əsas tərkib hissəsi kimi yaşadıb. Bu gün Azərbaycanda bütün dinlərə qarşı qanuni və insani yanaşma müstəvilərində dünyaya nümunə ola biləcək bir müsbət mühit vardır. Azərbaycan ərazilərində olan bütün dinlərə məxsus tarixi abidələrin qorunub saxlanması və onlara dövlət qayğısı göz qabağındadır. Uzağa getmək elə Azərbaycanda olan bütün diplomatik korpusların nümayəndələri bunu çox gözəl bilir. Hətta Bakının mərkəzində olan ermənilərə aid kilsənin təmir edilərək qorunması təkbiz olunmaz faktıdır. Bu gün biz azad olunmuş torpaqlarımızda olan xalqımıza məxsus dini məbədlərimizdə isə fərqli səhnənin şahidi oluruq".

A.Xəlilov onu da bildirdi ki, erməni işğalı nəticəsində məscidlərimiz dağıdılıb və ya donuz fermalarına çevrilib: "Amma bunu beynəlxalq aləm adlandırdığımız özlərini dünyanın ağıllı düşüncə mərkəzləri adlandırdıqları qurumları görmür. Yox əslində görürlər sadəcə görmək istəmirlər. Çünki bu onların daxillərindəki gizli məkrli siyasətlərinə cavab vermir. Ancaq bu çirkin kampaniyaları da iflasa uğrayacaq, biz öz haqlı mövqeyimizi sübut etməyi bacaracağıq. Bu gün Azərbaycanın yenilməz, öz apardığı siyasətilə artıq qalib bir fətəhə çevrilən LİDERİ İlham Əliyevin bütün istiqamətlərdə yorulmadan apardığı fealiyyətin nəticəsində düşmənlərin bütün iftiraları məğlubiyyətə düşər olacaq. Amma bizlər də cəmiyyət olaraq prezidentimizin siyasətinə dəstək olmalı düşmənin təxribatlarına və ikili standartlarına qarşı əks təbliğatımızı daim güclü etməli, haqlı mövqeyimizi sübut etməliyik. Hərbi müstəvidə sözünü deyən Azərbaycanı təbliğat müharibəsində hələ uzun müddət gərgin mübarizə gözləyir. Əsgərimizin döyüş meydanında qazandığı qələbəni, prezidentimizin arxasında dayaq olaraq biz ziyalılar da informasiya müharibəsində davam etdirəcəyik və qələbə bizimdir".

Gülyana

Arman Tatoyan: "Yüksək vəzifəli erməni məmurları saxtakarlıq edirlər"

Arman Tatoyan, yüksək rütbəli məmurların fərqli, müxalif fikir sahibi olanlara cavab vermək üçün saxta səhifələr, profillər açdığını qeyd edib. SİA Ermənistan məxsus armenianreport.com saytında yayımlanan məlumata istinadən xəbər verir ki, bu barədə Ombudsman öz Facebook səhifəsində yazıb. Ermənistanın Ombudsmanı Arman Tatoyan o cümlədən sosial şəbəkələrdə saxta səhifələrdən öz aparatına qarşı təşkil olunmuş hücumlar barədə də məlumat verir. Tatoyana bildirib ki, işçiləri bu saxtakarlıqların yüksək rütbəli məmurlar olduğunu müəyyən ediblər və bunun üçün kifayət qədər əsaslandırılmış məlumatları var.

"Monitorinqin nəticələrinə görə, məmurların bəziləri nifrət, təhdid və təhqir yaydıqları saxta səhifələr açır. İnsan Hüquqları Müdafiəçisinin fealiyyətlərinə edilən hücumlar da daxil olmaqla, heç bir hüquqi əsası olmayan bu son dərəcə təhlükəli hərəkətləri dərhal dayandırması üçün bu məmurlara, şiddətlə xəbərdarlıq edirəm", deyərək Ombudsman bildirib.

Tatoyan, son iki ildə bu qanunsuz hərəkətlərin, bu saxtakarlığın geniş vüsət aldığını, sisteməlik və institusional xarakter daşdığını təəssüflə vurğulayıb. "Çiçəklənən Ermənistan" partiyasından olan millət vəkili Naira Zohrabyan da Tatoyanın açıqlamasına şərh yazıb.

"Cənab Tatoyan, göstərdiyiniz məmurlar hamımıza bu cür lənətlər yazırlar. Məşhur saxtakarlar ailələrimizə də təhdidlər edirlər. Bürokratik saxtakarlar haqqında danışımağa yalnız indi, yeni gec başladığınız üçün təəssüf edirəm." deyərək Naira Zohrabyan təəssüf hissini gizlətməyib. Xatırladaq ki, Ermənistan müxalifəti Baş nazir Nikol Paşinyanın istefasını tələb etməyə davam edir.

İnam Hacıyev

Qarabağ: Azərbaycanın qədim mədəniyyət məbədi

Özünün qədim tarixi abidələri, mədəniyyət elementləri ilə zəngin olan Qarabağ bölgəsi nəinki Azərbaycanda, həmçinin bütün dünyada unikal bir ərazidir.

Azərbaycanın qədim tarixi və mədəniyyət ocaqlarından biri olan Qarabağda son 200 ildə məskunlaşmış ermənilər bütün vasitələrdən istifadə edərək zaman-zaman bölgənin tarixini saxtalaşdırır, buradakı qədim mədəni irsə sahib çıxmağa cəhd edirlər. Saxtakar erməni "tarixçiləri" Qarabağ torpaqlarının ermənilərə məxsus olmasını "sübut edən faktlar" toplayır, "hüquqi sənədlər" hazırlayıb, ermənilərin ərazi işğallarına qanuni don geyindirməyə çalışırlar. Erməni "tarixçi" və "arxeoloqları" Qarabağın alban xristian abidələrini "erməni abidələri" kimi qələmə verməyə çalışır, hətta guya qədim mənbələrdən istifadə edərək, bütövlükdə Kür və Araz çayları arasındakı ərazilərin "əzəli erməni torpaqları" olduğunu sübut etmək istəyirlər. Halbuki, ermənilər nəinki Qarabağda, hətta Qafqazda XIX əsrdə heç vaxt kompakt şəkildə məskun olmamışlar və bu maddi mədəniyyət də onlara aid ola bilməzdi. Qarabağ tarixi və mədəniyyəti Azərbaycan xalqına məxsusdur və bütün dövrlərdə bu belə olub.

Qarabağın qədim mədəniyyət tarixi

Ərazidə aparılmış arxeoloji qazıntıların nəticələri göstərir ki, Qarabağda yaşamış qədim insanlar tarix boyu şərəfli yaradıcılıq yolu keçərək çoxsaylı mədəniyyət əsərləri yaradıblar və onlardan biri də memarlıqdır.

Buraya Kəlbəcər, Ağdam, Laçın rayonlarındakı qayaüstü rəsmlər, zəngin bəzəyə malik emək alətləri və məişət əşyaları, öz gözəlliyi və rəngarəngliyi ilə nadir olan xalçaçılıq sənəti, zərgərlik əşyaları və s. daxildir.

Yuxarı Qarabağın Xankəndi, Ağdərə, Xocavənd, Şuşa, Düzən Qarabağın Bərdə, Tərtər, Ağdam, Ağcabədi, Füzuli, Beyləqan, həmçinin Laçın və Kəlbəcərdə arxeoloji tədqiqatlar zamanı aşkar edilmiş maddi mədəniyyət nümunələri, numizmatik tapıntılar Qarabağın qədim maddi mədəniyyətini, etno-mədəni vəziyyətini, əhalinin sosial-iqtisadi səviyyəsini, məişət şəraitini, ümumiyyətlə, Azərbaycanın bu bölgəsinin iqtisadi, ictimai və mədəni tarixini hərtərəfli əks etdirir.

Albaniyada V əsrin başlanğıcında alban əlifbası icad edilib. Bununla əlaqədar təhsil ocaqları yaranıb ki, bunun da əsas mərkəzi Qarabağın qədim şəhəri Bərdə idi. Ermənilər Alban tarixinə yiyə çıxmaq üçün bu əlifbaya da sahiblənmək istəsələr də, həmin əlifbanın erməni dili və əlifbası ilə heç bir bağlılığı olmadığı sübut olunub.

Qarabağ mətbəxi Azərbaycan kulinariyasına da öz töhfəsini verib. Bu bölgənin mətbəxi Qarabağ kətsəsi, Bərdə nanı, Xan plovu, Qarabağ dolması kimi spesifik xörəkləri ilə tanınır.

Memarlıq və tikinti

mədəniyyəti

Albaniyada erkən orta əsrdə (IV əsrdə) xristianlıq dini qəbul edildikdən sonra Azərbaycanın tarixi torpaqları olan Qarabağ ərazisində IV-VII əsrlər tikinti mədəniyyətini səciyyələndirən xristian arxitekturası tipində, memarlıq üslubunda tikililər- alban xristian dini abidələri yaradılıb.

Ağdərədə Amaras (qədim türk dilində bu söz "ağ hun" deməkdir), Ağdamda Govurqala (qeyri müsəlman-alban xristianlığına məxsus qala), Laçında (Ağoğlan), Kəlbəcərdə (Haşavəng (Xudavəng), Çahartağ) alban xristian məbədləri, həmçinin Xocavənd alban kilsəsi (Sos kəndi), Ağcabədinin Təzəkənd yaşayış məntəqəsindəki üç-nefli bazilikalı bina, Bərdə şəhərin-

Onların bir çoxu dünyanın məşhur muzeylərində mühafizə olunur.

Qarabağ xalçalarının 33 kompozisiyası mövcuddur. Yerli qoyun növlərinin yununun xüsusiyyətlərinə görə Qarabağ xalçaları sıx hündür və yumşaq xova malikdir. Qarabağ xalçaları həyat eşqi və parlaq koloriti ilə seçilir. Onlar 4 qrupa bölünür: medalyonsuz, medalyonlu, namazlıqlar və süjetli. Bu xalçalar Qarabağın Malıbəyli, Muradxanlı, Daşbulaq, Cəbrayıl, Horadiz və bir çox başqa yerlərinde istehsal olunurdu.

XVIII əsrdə Qarabağ xalçaçılıq məktəbinin mərkəzi Şuşa idi. Bu dövrdə Şuşada klassik çeşnili xalçalarla yanaşı, Rusiyadan, eləcə də Avropadan gətirilmiş məcməyi, ətirli sabun, çit və digər müxtəlif məişət əşyaların üzərindən götürülmüş naxışlardan yeni xalça kompozisiyaları-"Bağcadagüllər xalçası", "Saxsıdagüllər xalçası", "Bulud xalçası" və s. çeşnilər tox-

də aşkar olunmuş 3 yarım dairəvi apsidalı məbəd Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin tikinti memarlığını, eləcə də tarix və mədəniyyətini səciyyələndirir.

Həmçinin öz nəfisliyi və zərfliliyi ilə seçilən digər memarlıq abidələri-məscidləri, məqbərələri, sarayları, kilsələri, məbədlər, pirlər, qəbirüstü abidələri Azərbaycan xalqına məxsusdur.

Məşhur Qarabağ xalçaları

Əbəs yerə deyil ki, indi dünyanın ən zəngin muzeylərində Qarabağ xalq sənətkarlığının təmsalında Azərbaycan xalq sənətkarlığının bir çox gözəl nümunələri ilə rastlaşmaq olur. Londonun Viktoriya və Albert, Sankt-Peterburqun Ermitaj, Parisin Luvr, Vaşinqtonun Metropoliten, həmçinin, Vyananın, Romanın, Berlinin, İstanbulun, Tehranın, Qahirənin zəngin muzey kolleksiyalarına baxarkən orada Qarabağ ustalarının, həmçinin Təbriz, Naxçıvan, Gəncə, Qazax, Quba, Bakı, Şəki, Şamaxı ustalarının bacarıqlı əlləri ilə yaradılmış sənət nümunələrini görmək olar.

Müxtəlif dövrlərdə Azərbaycanın Qarabağ xalçaçılıq məktəbində toxunulmuş xalçalar bu günədək öz gözəlliyi ilə insanları valeh edir.

nurdu. Qarabağ xalçalarının rəng-böyüklü palitrası olduqca zəngindir. Bu palitra Qarabağ təbiətinin bütün rənglərinin ən zərif çalarlarını özündə əks etdirir.

Etnoqrafik və estetik xüsusiyyətlər

Bölgənin həyat və məişətində geniş istifadə edilən Qarabağ el sənətinin böyük və zəngin bir tarixi var. Qarabağlıların zəngin yaradıcılığında ən mühüm yerlərdən birini onun həyat və məişəti, gündəlik güzəranı ilə bağlı olan xalq sənətləri tutur. Təbiidir ki, onların məişət xüsusiyyətləri, estetik zövqü, bir sözlə milli siması, mənliyi bu sənət növündə özünü xüsusilə parlaq şəkildə büruzə verir.

Qarabağ xalq yaradıcılığının tarixi, etnoqrafik və bədii xüsusiyyətləri öz əksini geyimlərdə də tapır. Bu xüsusiyyət həm müəyyən formalı geyim və onun bəzəklərində və həm də bədii tikmə, toxuma və toxuculuqda özünü büruzə verir. Arxeoloji qazıntılar vasitəsilə külli miqdarda qədim maddi mədəniyyət nümunələrinin aşkar edilməsi Qarabağın maddi və mənəvi mədəniyyət tarixini öyrənməyə imkan verir. Bütün bunlar isə xalqımızın min illərdir yaşatdığı spesifik ənənəvi mədəniyyət elementləridir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu

Yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Xalq sənətkarlığının tarixi

Qarabağdan tapılmış qab-qacaq, silah və bəzək nümunələri tək bir tarixi fakt kimi deyil, həm də onu yaradan sənətkarın ustalığı bacarığından məlumat verən qiymətli mənbədir.

Qarabağdan aşkar edilmiş hər bir arxeoloji material, başqa sözlə maddi mədəniyyət nümunəsi olan irili-xırdalı bütün əşyalar - tikinti materialları, məişət əşyaları, süfrə qab-qacaqları, bəzək əşyaları hər biri həm özünün istehsal olunması baxımından, həm də onların üzərindəki müxtəlif qliptik, teoreftik təsvirlərin, naxışların həkk olunması baxımından qarabağlıların həyatında özünə yer tutan qədim mədəniyyətin xarakterik cəhətləri, səviyyəsi, inkişaf xüsusiyyətlərinin təcəssümüdür.

Misdən, tuncdan, qızıldan düzəldilmiş ev avadanlığının və zینət əşyalarının üzərinə həkk olunmuş müxtəlif rəsmlər Qarabağda hələ qədim zamanlarda təsviri sənətin mövcud olduğunu sübut edir.

Bu bölgədə sənətkarlığın inkişafında yeraltı ehtiyatların da böyük rolu olub. Qarabağın zəngin demir filizi yataqları qədim zamanlardan başlayaraq yerli xammal əsasında demirçilik sənətinin meydana gəlməsində mühüm rol oynayıb.

Dulusçuluq isə Qarabağda sənətkarlıq istehsalının ən qədim sahələrindən olub bu günə qədər öz əhəmiyyətini saxlayıb. Mütəxəssislər sənətin bu sahəsinin meydana çıxmasını neolit dövrünə aid edirlər.

Qarabağ musiqi və teatrın beşiyi kimi

Zəngin mədəni irsə malik olan Qarabağ bölgəsi musiqi, muğam diyarı kimi də məşhurdur. Azərbaycan musiqi mədəniyyəti xəzinəsini öz nadir inciləri ilə zənginləşdirən Qarabağ musiqisinin çö-

xəsrlik ənənələri var. Qarabağ musiqi sənətində muğamlar, xalq mahnıları, rəqsələr, aşıq yaradıcılığı da özünəməxsus yer tutur.

Təsədüfi deyildir ki, Qarabağ milli musiqisinin təməli daşı, onun bünövrəsini muğamlar təşkil edir. Qarabağlı ədəbiyyat nümayəndələrinin yaratdıqları ədəbi əsərlər Azərbaycan mədəniyyəti xəzinəsində özünəməxsus şərəfli yer tutur.

Qarabağda teatr sənətinin kökləri xalqın fəaliyyəti, məişəti, şənlik və toy ənənələri, həmçinin dünyagörüşü ilə bağlıdır. Mərasim, ayin və oyunlardakı tamaşa elementləri müstəqil xalq teatrının yaranmasında mühüm rol oynayıb.

Xüsusən, bu torpaqlarda neçə min ildir ki qeyd edilən Novruz bayramı şənliklərində xalq teatrının qədim və çox maraqlı bir forması təşəkkül tapıb. Qarabağ professional teatrının təşəkkülündə xalq teatrı əhəmiyyətli rol oynayıb. Bunun sayəsində XIX əsrdən başlayaraq əvvəl Şuşada sonra Ağdamda professional teatr yaranıb və çox səmərəli fəaliyyət göstərib.

Bütün bunlar Azərbaycan xalqının bədii mədəniyyətinin zəngin irsini təşkil edir. Həmin irs XIX əsrin ortalarından yeni tendensiyalarla daha da dolğunlaşdı. Bu dövrdə Rusiya-Azərbaycan bədii və mədəni əlaqələrinin güclənməsinin təsiri altında Qarabağ incəsənətində təcridən keyfiyyət dəyişiklikləri baş verdi və bu da milli incəsənətdə yeni realist xüsusiyyətlərin meydana çıxması ilə nəticələndi.

Sovet dövründə Qarabağ mədəniyyəti daha da inkişaf etdi. Lakin erməni işğalı nəticəsində son 30 ildə bölgənin mədəni inkişafına son qoyulmuşdu. İndi işğaldan azad edilmiş Qarabağda qədim və zəngin mədəniyyətin şölələri yenidən alovlanacaq. Öz zənginliyinə və öz unikallığına görə Qarabağ mədəniyyəti Azərbaycan mədəniyyətinin ayrılmaz tərkib hissəsi olub və olacaqdır.

Elçin Bayramlı

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

27 noyabr

Son səhifə

Maradona ilə vida
mərəsimində on minlərlə
insan iştirak edib

“Bavariya” və “Mançester
Siti” növbəti mərhələdə,
“Real”dan qələbə

Argentina prezidentinin rəsmi iqamətgahında dünyanın əfsanəvi futbolçusu Dieqo Maradona ilə vida mərasimi keçirilib. Əfsanəvi futbolçu ilə vida mərasimində on minlərlə insan iştirak edib. Argentinalı futbol azarkeşləri dahi futbolçu ilə vidalaşmaq üçün prezident sarayının qarşısında sıraya düzülüblər. Bu barədə Argentinanın “La Nasion” nəşri məlumat yayıb. Qeyd edək ki, Maradona srağagün 60 yaşında ürək tutmasından dünyasını dəyişib.

101 yaşlı qadın
koronavirusdan sağaldı

Gürüstənin Kuitaisi şəhərində koronavirusa yoluxan 101 yaşlı qadın sağalıb. SİA-nın xəbərinə görə, uzunömürlü noyabrın 20-dən xəstəxanada müalicə olunub. Qadında yüksək temperatur və ikitərəfli pnevmoniya olub. Pasiyent yaxın günlərdə evə yazılacaq.

Azərbaycan neftinin qiyməti
48 dollara yaxınlaşır

CIF bazisi üzrə İtaliyanın Auqusta limanı şərtləri ilə Azərbaycanın yüngül neftinin qiyməti noyabrın 25-də 48,37 dollar/barel təşkil edib ki, bu da əvvəlki göstəricidən 0,3 dollar/barel çoxdur. Bu barədə SİA-ya SOCAR-dakı mənbə bildirib.

FOB bazisi üzrə Türkiyənin Ceyhan limanında Azərbaycanın yüngül neftinin qiyməti 47,83 dollar/barel təşkil edib ki, bu da əvvəlki göstəricidən 0,29 dollar/barel çoxdur. Novorossiysk limanından yüklənən URALS neftinin qiyməti isə 47,23 dollar/barel təşkil edib ki, bu da əvvəlki göstəricidən 0,25 dollar/barel çoxdur. Şimal dənizindən hasil edilən “Brent Dated” etalon növlü neftin qiyməti 46,74 dollar/barel olub ki, bu da əvvəlki göstəricidən 0,04 dollar/barel azdır.

XƏBƏRDARLIQ:
Hava şəraiti
dəyişəcək

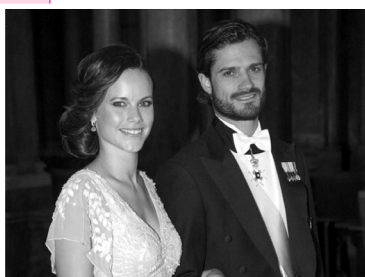

Noyabrın 27-də gecə və səhər Bakıda və Abşeron yarımadasında ararib yağış yağaca-ğı, bəzi yerlərdə intensiv olacağı gözlənilir. Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən SİA-ya verilən məlumata görə, Azərbaycanın bəzi şərq rayonlarında noyabrın 27-si gecə və səhər ararib yağış yağacağı, bəzi yerlərdə intensiv olacağı, dağlıq ərazilərdə qar yağacağı gözlənilir. Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə ararib 15-20 m/s-dək güclənəcək.

ELAN

Bakı şəhəri Abşeron rayonu Masazır qəsəbəsində Bağçalı Evlər MTK tərəfindən Məmmədov Tağı Bağlı oğlunun adına verilmiş 90/6 sayılı mənzilin müqaviləsi və ödəniş cədvəli itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Koronavirus İsveç şahzadəsini
və onun xanımını “yaxaladı”

İsveç şahzadəsi Karl Philipp və onun xanımı Sofiya koronavirusa yoluxublar. Belə ki, kral ailəsinin dəftərxanası bu barədə öz internet saytında məlumat yayıb. Saytda deyilir: “Şahzadədə və onun xanımında yüngül grip simptomları müşahidə olunur, lakin hazırda onlar özlərini yaxşı hiss edirlər. Xəstəlik aşkar ediləndən dərhal sonra şahzadə, onun xanımı və uşaqları ev karantinə götürüldüblər”.

Zəruri testlər keçirilənə qədər kral Karl XVI Qustav, kraliça Silviya, vəliəhd şahzadə xanım Viktoriya və onun eri şahzadə Daniel müşahidə altında dirlər. Bildirilir ki, kral ailəsinin üzvləri sonuncu dəfə ötən həftənin cümə günü dəfn mərasimində görüşüblər.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet “Səs”in komputer mərkəzində yayılır, səhifələnilir.
“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc, SİA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600